

OSAVUOSIKATSAUS 2-2020

21.9.2020

RAPORTIN TOIMITUSKUNTA

Ritva Viljanen	kaupunginjohtaja
Matti Ruusula	talous- ja strategiajohtaja
Päivi Kandolin	talousarviopäällikkö
Päivi Kunnas	taloussihteeri

OSAVUOSIKATSAUKSEN VASTUUHENKILÖT

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Henrik Lönnqvist	Talous ja strategia, strategia ja tutkimus p. 050-318 1582
------------------	--

KAUPUNKITASON TALOUS

Matti Ruusula	Kaupunkistrategia ja johto, p. 043-824 9254
Päivi Kandolin	Talous ja strategia, talousohjaus, p. 040-626 7613
Henrik Lönnqvist	Talous ja strategia, strategia ja tutkimus, p. 050-318 1582
Pirjo van Nues	Talous ja strategia, rahoitus ja riskienhallinta, p. 0400-889 180

TOIMIALAT

Päivi Kandolin	Kaupunkistrategia ja johto, p. 050-314 5084
Teemu Paavola	Sosiaali- ja terveydenhuolto, p. 09 8392 4290
Eila Tanninen	Kasvatus ja oppiminen, p. 040-589 2731
Leena Rusanen	Kaupunkikulttuuri, p. 050-314 5702
Jonna Hohti	Kaupunkiympäristö, p. 043-836 8687

LIKELAITOKSET

Jyrki Landstedt	Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitos, p. 050-314 5385
Helena Salusjärvi-Juopperi	Suun terveydenhuollon liikelaitos, p. 040-716 4822

RAHASTOT

Ossi Huuskonen	Asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahasto, p. 0400-815 428
Jonna Hohti	Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahasto, p. 043-836 8687
Assi Sihvonen	Sosiaalisen luototuksen rahasto, p. 040-822 6689
Hannele Nordman	Vahinkorahasto, p. 040-682 4975

HENKILÖSTÖ

Kirsi-Marja Lievonen	Henkilöstö- ja konsernipalvelut, p. 040-570 5593
----------------------	--

KONSERNIYHTIÖT

Teija Kauhanen	Konserniohjaus ja -valvonta, p. 050-318 1461
----------------	--

SISÄLLYSLUETTELO

<i>TOIMINTAYMPÄRISTÖ</i>	1
<i>TALOUDEN KEHITYS</i>	6
Yleinen talouskehitys	6
Kaupungin verorahoitus	7
Käyttötalous	9
Investoinnit	9
Rahoitus	10
Rahoitusmarkkinat	11
<i>SITOVAT TAVOITTEET</i>	12
Vantaan kaupungin sitovat tavoitteet	12
Vantaan kaupungin keskeisten ja taloudellisesti merkittävien tytäryhtiöiden sitovat tavoitteet	12
<i>KESKEISET TUNNUSLUVUT</i>	12
<i>VEROTULOT</i>	13
<i>TUOSLASKELMA</i>	14
<i>RAHOITUSLASKELMA</i>	14
<i>TUOSLASKELMAERITTELY</i>	15
<i>YLEISHALLINTO</i>	16
<i>KAUPUNKISTRATEGIA JA JOHTO</i>	17
<i>SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLTO</i>	21
<i>KASVATUS JA OPPIMINEN</i>	24
<i>KAUPUNKIKULTTUURI</i>	27
<i>KAUPUNKIYMPÄRISTÖ</i>	29
<i>LIIKELAITOKSET</i>	32
Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitos	32
Suun terveydenhuollon liikelaitos	33
<i>RAHASTOT</i>	35
Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahasto	35
Asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahasto	35
Sosiaalinen luototus	35
Vahinkorahasto	36
<i>INVESTOINNIT</i>	37
Rakentaminen	37
Aineeton omaisuus	39
Julkinen käyttöomaisuus	39
Irtain omaisuus	39
Kiinteä omaisuus	40
Osakkeet ja osuudet	40
Liikelaitosten investoinnit	40
<i>HENKILÖSTÖ</i>	41
<i>VANTAAN KAUPUNGIN TYTÄRYHTIÖT</i>	43

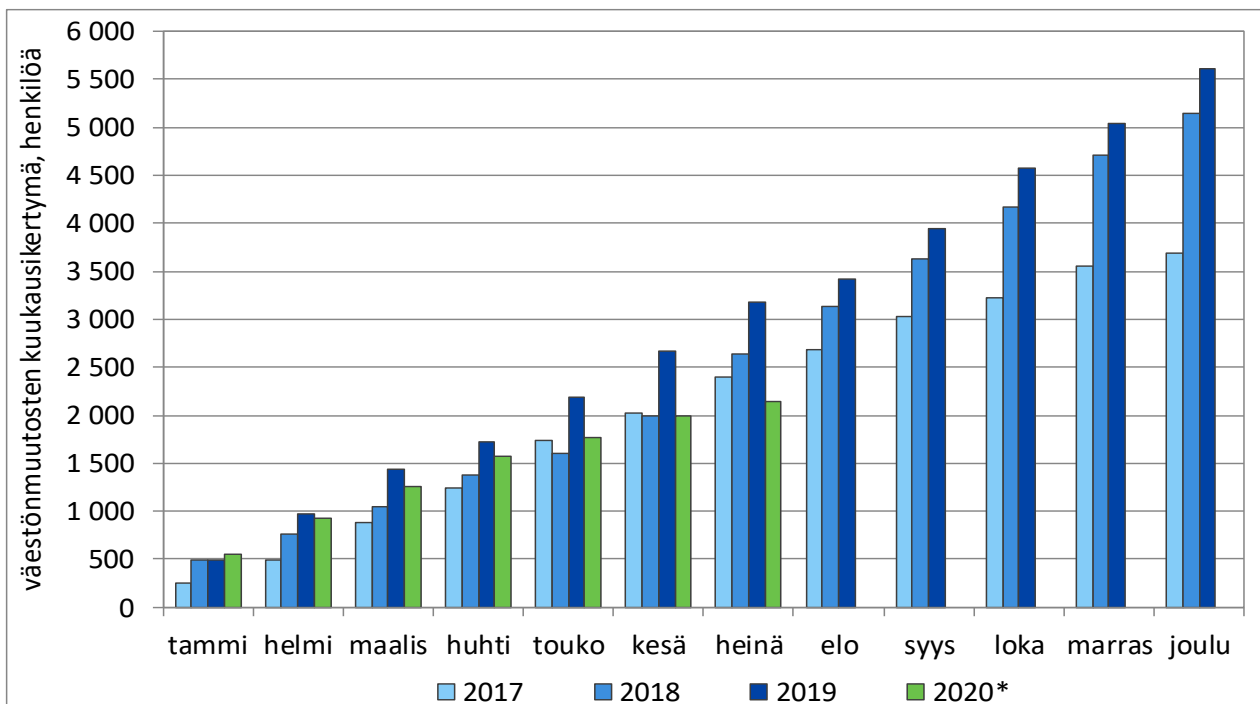
TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Väestönkasvu hidastuu

Vantaan väkiluku oli heinäkuun 2020 lopussa Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan noin 235 900 henkeä. Väestö kasvoi tammi-heinäkuussa 2020 runsaalla 2 100 hengellä. Tämä on runsaat 1 000 henkeä vähemmän kuin vastaavana aikana vuonna 2019. Kuntien välisestä muuttoliikkeestä saatu muuttovoitto pieneni lähes 900 hengellä, mutta maahanmuutosta saatu muuttovoitto vain noin 50 hengellä edelliseen vuoteen verrattuna. Luonnollinen väestönlisäys, syntyneiden enemmitys kuolleisiin nähden, pieneni noin 120 hengellä. Valtaosiltaan tätä muutosta selittää kuolleiden määrän kasvu noin 130 hengellä edellisvuoteen nähden.

1

Kuvio 1: Väestönkasvu Vantaalla vuosina 2017–2020, kuukausittaiset kertymät (vuoden 2020 osalta ennakkotieto)

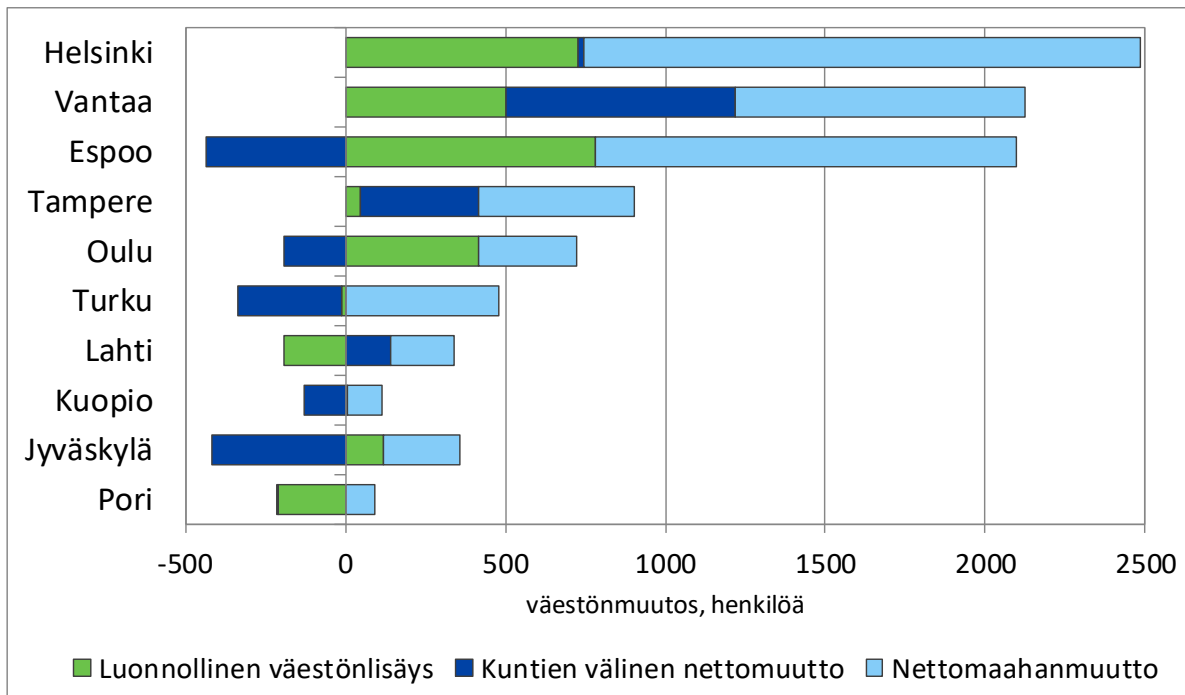

Lähde: Tilastokeskus

Edellisvuosien tapaan suurimpien kaupunkien vertailussa Vantaan, Helsingin ja Espoon väestönkasvu eroaa nopeudellaan selvästi muista kaupungeista. Helsingin väkiluku kasvoi vuoden 2020 seitsemän ensimmäisen kuukauden aikana noin 2 400 hengellä ja Espoon väkiluku noin 1 700 hengellä. Kuntien välisessä muuttoliikkeessä Helsinki oli vain niukasti voitolla, Espoo selvästi tappiolla. Kotimaan muuttoliikkeessä merkittävästi muuttovoittoa kertyi Vantaan ohella vain Tampereella ja vähäisemmässä määrin Lahdessa. Maahanmuutosta muuttovoittoa kertyi eniten Helsingissä, yli 1 700 henkeä. Suurista kaupungeista luonnollinen väestönlisäys, syntyneiden enemmitys kuolleisiin nähden, oli selkeästi positiivinen Helsingin, Espoon ja Vantaan ohella Oulussa. Luonnollinen väestönlisäys oli suurin Espoossa, lähes 800 henkeä.

¹ Edellisten tekijöiden ohella väestömuutoslukuihin vaikuttavat (vuoden 2020 osalta) väestötilastoihin tehdyt korjaukset, joilla oikaistaan puutteellisista tai virheellisistä muuttoilmoituksista aiheutuneet puutteet väestötiedoissa.

Kuvio 2: Väestönmuutos suurimmissa kaupungeissa tammi-heinäkuussa 2020 (ennakkotieto)

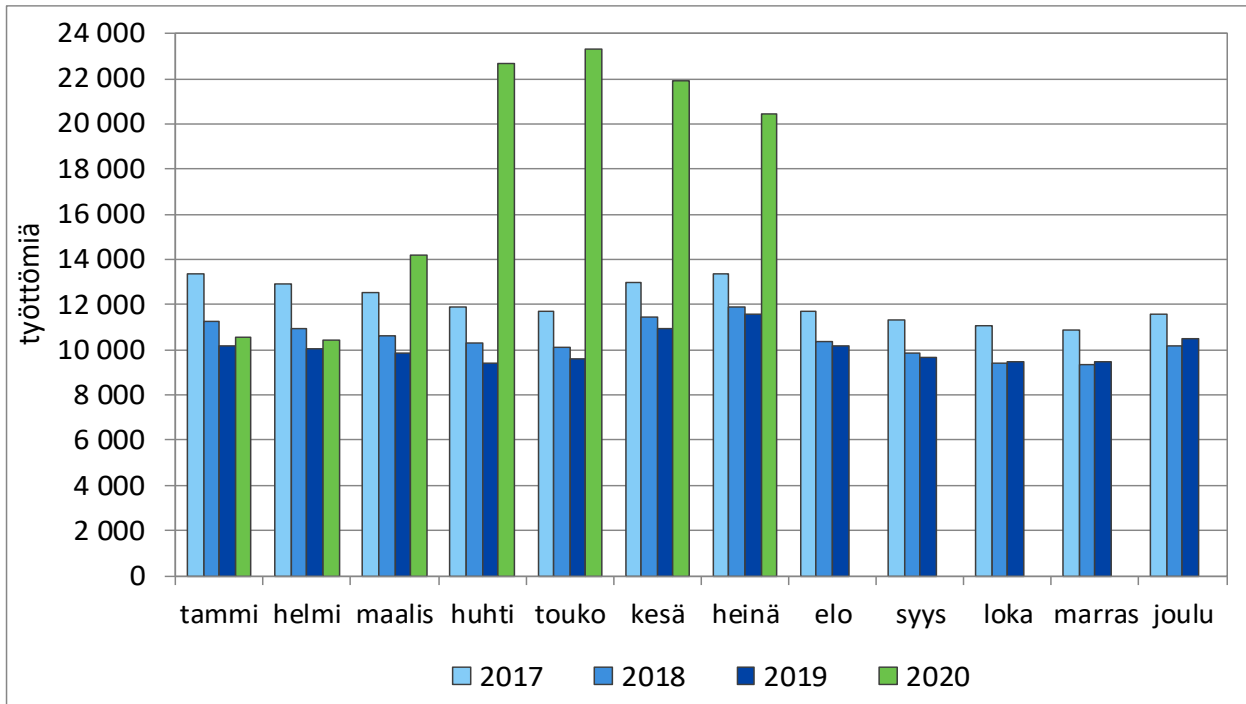
Lähde: Tilastokeskus

Pääkaupunkiseudun väestömäärä kasvoi tammi-heinäkuussa 2020 yhteensä noin 6 400 hengellä ja KUUMA-kuntien runsaalla 2 300 hengellä. Koko maassa väestönmäärä kasvoi vastaavana aikana noin 5 400 hengellä. Tämä tarkoittaa sitä, että muualla maassa (Helsingin seudun ulkopuolella) väestömäärä väheni runsaalla 3 300 hengellä.

Työttömyys kääntyi korkealle tasolle, mutta on nyt loivassa laskussa

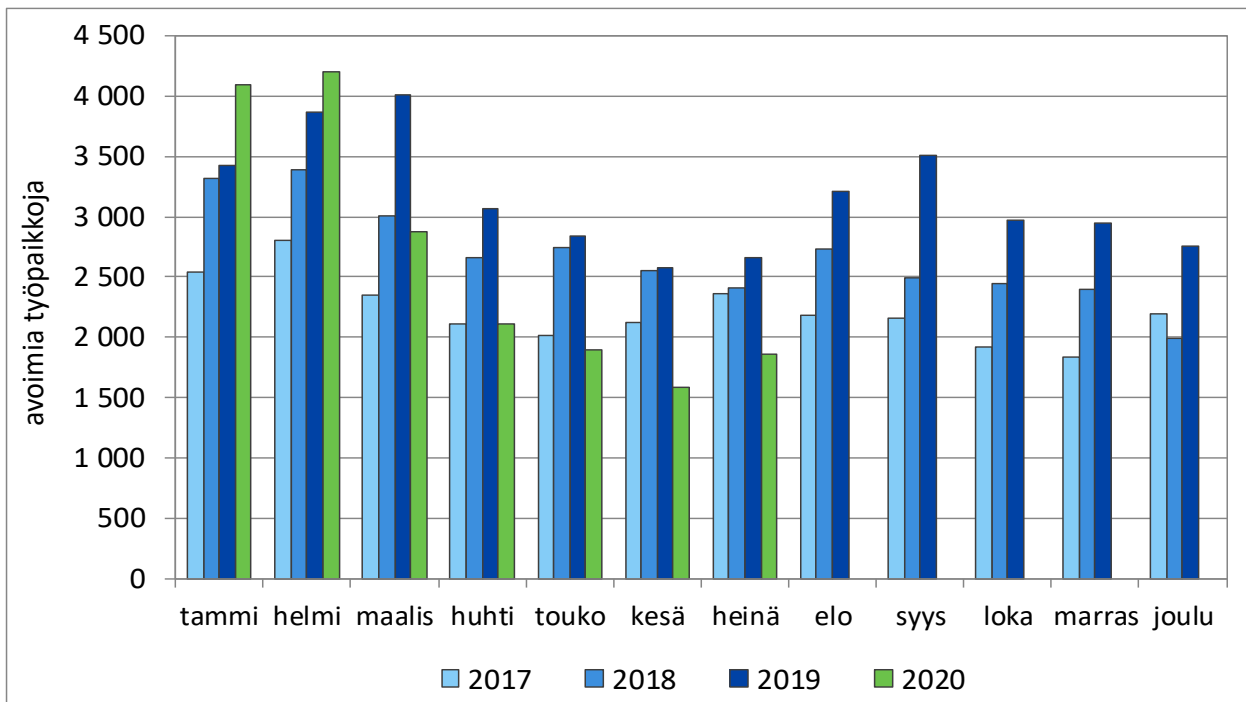
Työttömyys kääntyi koronakriisin seurauksena maaliskuussa jyrkkään nousuun. Työ- ja elinkeinoministeriön mukaan työttömänä oli Vantaalla heinäkuun 2020 lopussa runsaat 20 400 henkeä, mikä on noin 8 800 henkeä enemmän kuin vastaavana ajankohtana vuotta aiemmin ja lähes 10 000 henkeä enemmän kuin helmikuun 2020 lopussa. Työttömistä lomautettuja oli noin 30 prosenttia, runsaat 6 000 henkeä. Lomautettujen määrä on laskenut selvästi toukokuusta 2020, jolloin lomautettuja oli yli 10 800 henkeä. Muiden kuin lomautettujen työttömien määrä on sen sijaan Vantaalla kasvanut kuukausi kuukaudelta helmikuusta 2020 alkaen. Lomautettujen osuus Helsingin runsaasta 57 000 työttömästä työnhakijasta oli 25 prosenttia ja Espoossa lähes 21 000 työttömästä 26 prosenttia.

Kuvio 3: Työttömät (ml. lomautetut) kunkin kuukauden lopussa vuosina 2017–2020

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö sekä Uudenmaan ELY-keskus

Kuvio 4: Avoimet työpaikat kuukauden lopussa vuosina 2017–2020

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö

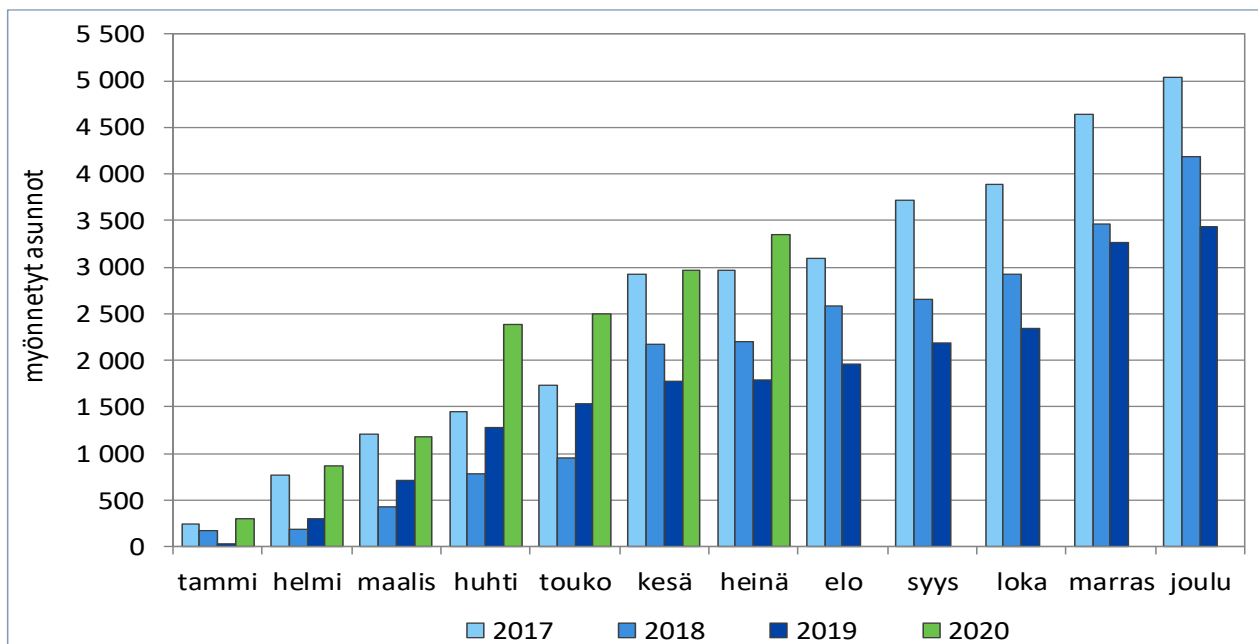
Alle 25-vuotiaiden työttömien määrä kasvoi Vantaalla helmikuuhun 2020 verrattuna lähes kolminkertaiseksi ollen heinäkuun lopulla runsaat 2 900 henkeä. Pitkäaikaistyöttömyys on kasvanut kevään ja kesän 2020 aikana noin kolmanneksella. Pitkäaikaistyöttömiä oli Vantaalla heinäkuun lopussa noin 3 100 henkeä. Työttömyysaste oli heinäkuun lopulla Vantaalla 16,8 prosenttia, nousua helmikuun 2020 lopusta 8 prosenttiyksikköä. Vantaan työttömyysaste on kuitenkin laskenut toukokuun luvuista. Helsingissä työttömyysaste oli hei-

näkuun lopulla 16,4 prosenttia ja nousua helmikuuhun verrattuna 7,6 prosenttiyksikköä. Vastaavasti Espoossa työttömyysaste oli 14,3 prosenttia ja nousua helmikuusta 6,8 prosenttiyksikköä. KUUMA-kunnissa työttömyysaste oli heinäkuun lopussa 12,6 prosenttia ja koko maassa 14,7 prosenttia. Avoimien työpaikkojen määrä Vantaalla laski helmikuun lopusta heinäkuun loppuun verrattuna yli puolella - avoimia työpaikkoja oli vajaat 1 900.

Uusia rakennuslupia asunnoille runsaasti

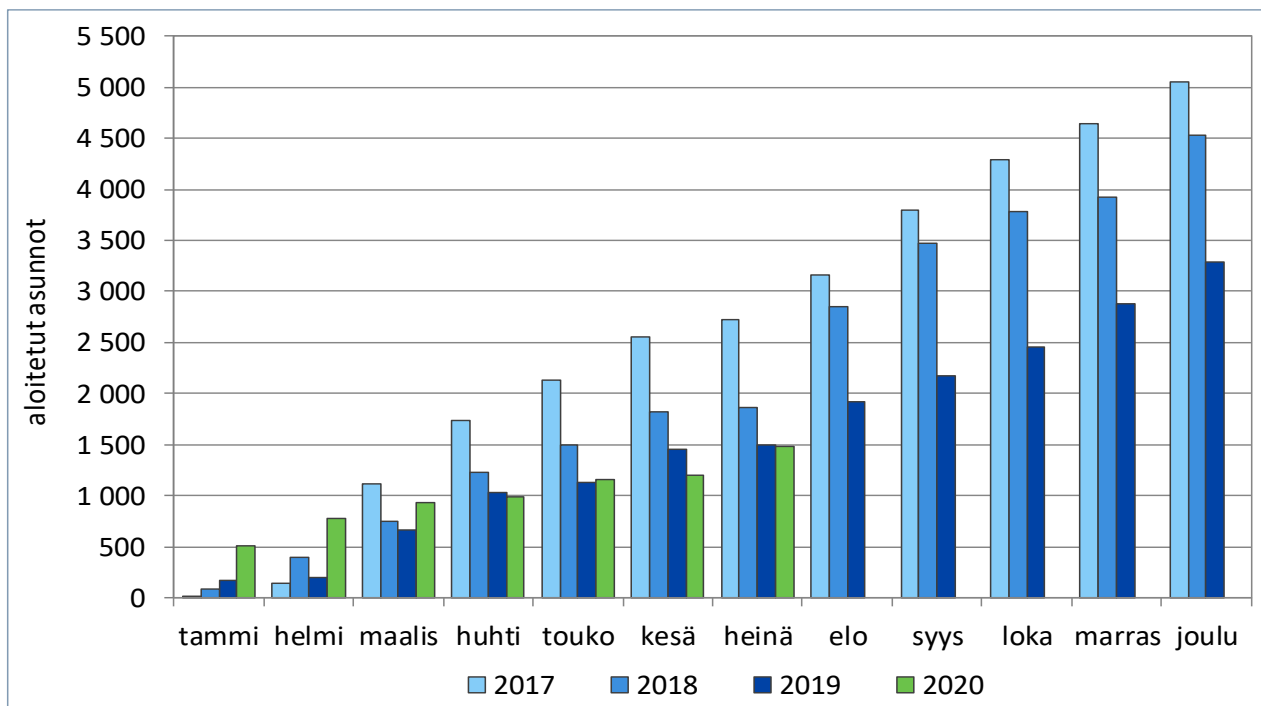
Tammi-heinäkuussa 2020 uusia rakennuslupia myönnettiin lähes 3 400 asunnolle. Määrä on lähes kaksinkertainen edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Asuntotuotannon aloitusten lukumäärä, lähes 1 500 asuntoa, oli vuoden 2019 tasoa. Vuoden 2020 seitsemän ensimmäisen kuukauden aikana valmistuneiden asuntojen määrä, lähes 2 000, on 10 prosenttia alempi vuoden 2019 vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Asuntotuotannosta valtaosa on edellisten vuosien tapaan kerrostaloasuntoja ja huoneluvultaan yhden ja kahden huoneen asuntoja. Suuralueittain tarkasteltuna eniten asuntoja on tammi-heinäkuussa valmistunut Kivistöön, Tikkurilaan ja Myyrmäkeen.

Kuvio 5: Asuntotuotanto, myönnettyjen rakennuslupien kuukausikertymät uusille asunnoille vuosina 2017–2020

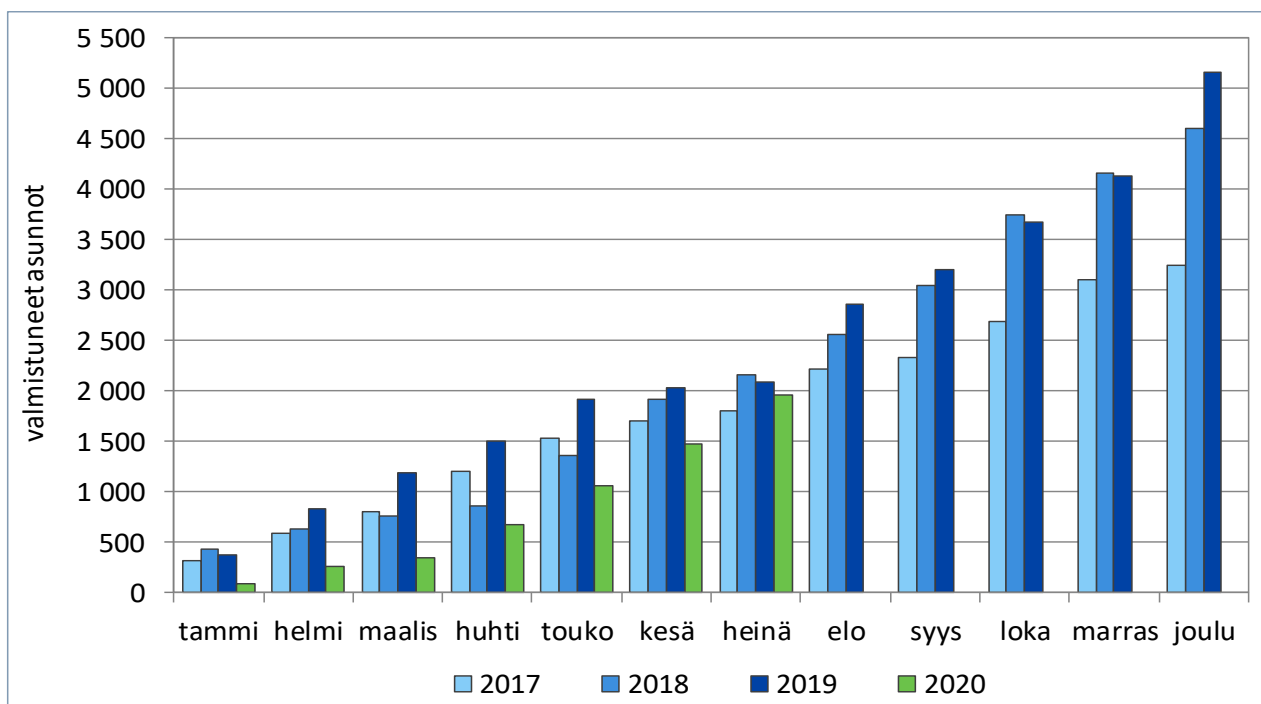
Lähde: Facta-kuntarekisteri & Vantaan Matti-järjestelmä

Kuvio 6: Asuntotuotanto, aloitettujen asuntojen kuukausikertymät Vantaalla vuosina 2017–2020

Lähde: Facta-kuntarekisteri & Vantaan Matti-järjestelmä

Kuvio 7: Asuntotuotanto, valmistuneiden asuntojen kuukausikertymät Vantaalla vuosina 2017–2020

Lähde: Facta-kuntarekisteri & Vantaan Matti-järjestelmä

TALouden KEHITYS

Yleinen talouskehitys

Koronakriisin vaikutuksesta Suomen bruttokansantuote supistuu vuonna 2020 merkittävästi. Valtiovarainministeriön kesäkuisen arvion mukaan laskua tulisi 6 prosenttia ja elo-syyskuussa julkaistujen liikepankkien ennusteiden mukaan hieman vähemmän. Keväällä julkaistujen ennusteiden kaikkien negatiivisimpien skenaarioiden, jotka ennakoivat jopa yli kymmenen prosentin luokkaa olevaa pudotusta bruttokansantuotteen, toteutuminen ei tällä hetkellä näytä todennäköiseltä. Suuria epävarmuuksia liittyy kuitenkin talouden kehitykseen jo syksyllä 2020 ja lähivuosina. Teollisuuden tilauskannan vähentyminen, siihen liittyvät mahdolliset työntekijöiden irtisanomiset, lomautukset ja yritysten konkurssit, teollisuuden alihankintaketjuihin ulottuvine seurauksineen, voivat syventää ja pidentää taantumaa. Myös matkailualan vaikeudet, mukaan lukien lentoliiketoiminnan kohtaama shokki, tuottavat negatiivisia vaikutuksia talouteen, jotka näkyvät selvästi Vantaalla ja muualla Helsingin seudulla.

Useimpiin eurooppalaisiin maihin verrattuna bruttokansantuotteen lasku on Suomessa jäänyt tähän asti pienimmäksi. Koronakriisin kaikkia vaikutuksia talouteen ei kuitenkaan ole vielä nähty. Tavaraviennin loivasti laskeva trendi ja palveluviennin voimakas vähentyminen vuoden 2020 alkupuoliskon aikana ovat huolestuttavia merkkejä. Ne kertovat siitä, että kansantaloutemme on riippuvainen kansainvälisestä kaupasta ja muiden maiden talouskehityksestä. Euroalue on kärsinyt koronakriisissä suurista talousalueista eniten. Maailmantalouden lama on myrkkynä Suomen kaltaiselle pienelle viennistä riippuvalle avotaloudelle.

Koronakriisin ensimmäisen vaiheen vaikutukset keväällä näkyivät voimakkaimmin kaupungeissa, joissa palveluelinkeinojen rooli on keskeinen. Yksityisen kulutuksen väheneminen oli keväällä erityisen voimakasta. Tämä näkyy esimerkiksi siten, että pääkaupunkiseudun suurten kaupunkien työttömyysaste ylittää vielä syyskuun alussakin koko maan keskimääräisen tason. Jatkossa ventialojen vaikeudet voivat osaltaan tuottaa laaja-alaisia negatiivisia vaikutuksia koko kansantalouteen ja erityisesti monille teollisuuspaikkakunnille. Kone- ja laiteinvestointien voimakas lasku alkuvuoden 2020 aikana kielii osaltaan siitä, että koronakriisillä voi olla pidempikestoisia, rakenteellisia vaikutuksia, kansantalouteen.

Talouden odotetaan valtiovarainministeriön kesäkuun ennusteen perusteella siis supistuvan vuonna 2020 kuudella prosentilla. Vuosille 2021 ja 2022 kasvua ennakoidaan tulevan 2,5 ja 1,7 prosenttia. Näiden lukujen toteutuessa bruttokansantuote olisi tarkastelujakson lopulla noin kaksi prosenttia vuotta 2019 alemmalla tasolla.

Yksityisen kulutuksen, jonka valtiovarainministeriön ennusteen mukaan odotetaan supistuvan vuonna 2020 3,5 prosenttia, ennakoidaan palautuvan vuonna 2021. Verkkokaupan ja vähittäiskaupan osalta koronakriisillä ei ole ollut negatiivisia vaikutuksia, pikemminkin päinvastoin. Vantaan kannalta erityisen merkittävää on se, että matkustamiseen liittyvien palveluiden toipuminen tapahtunee hitaasti. Yksityisten investointien ennakoidaan supistuvan kuluvana vuonna yli 9 prosenttia ja kääntyvän merkittävään kasvuun vasta vuonna 2022. Vastaavasti julkisten investointien ennakoidaan kasvavan merkittävästi vuonna 2020. Asuinrakentamisinvestointien ennakoidaan laskevan selvästi kuluvana vuonna, millä on myös merkittäviä työllisyysvaikutuksia. Viennin ennakoidaan vähenevän vuonna 2020 jopa 14 prosenttia, mutta kasvavan 5,5 prosenttia vuonna 2021.

Työttömyysasteen ennakoidaan nousevan vuonna 2021 9 prosentin tasolle ja laskevan vain hieman vuonna 2022. Vastaavasti työllisyysasteen ennakoidaan putoavan kuluvana vuonna 70,7 prosenttiin ja ylittävän 71 prosentin tason vasta vuonna 2022. Kuluttajahintojen nousu jää vuonna 2020 vaatimattomaksi, mutta kiihtyy vuonna 2021 yli prosentin tasolle. Ansiotasoa kasvaa kuluvana vuonna 1,6 prosenttia, ja kasvu jatkuu ollen vuonna 2021 2,5 prosenttia ja vuonna 2022 2 prosenttia.

Julkisen talouden velkaantuminen kiihtyy voimakkaasti koronakriisin seurauksena. Vuonna 2019 julkisen velan BKT-osuus oli alle 60 prosenttia, mutta jo kuluvana vuonna se ylittää 71 prosentin tason. Vuonna 2022 julkisen velan BKT-osuuden ennakoidaan olevan 75,5 prosenttia. Veroasteen ennakoidaan pysyvän vuosina 2020–22 likimain muuttumattomana, noin 43 prosentin tasolla.

Kuntatalouden rahoitusasema on heikentynyt merkittävästi edelliset kaksi vuotta. Myös kuluvasa vuodesta on muodostumassa erittäin haastava kuntatalouden jo valmiiksi vaikean tilanteen, taantumien ja koronavirusepidemian aiheuttaman menojen kasvun ja tulojen vähenemisen vuoksi. Kuntatalouden menoja kasvattavat epidemian ohella mm. väestön ikääntymisestä johtuva sosiaali- ja terveydenhuoltomenojen kasvu sekä hallitusohjelman mukaiset tehtävämuutokset.

Vuonna 2021 kuntatalouden alijäämä syvenee kuluvasa vuodesta talouden elpymisestä huolimatta. Tähän vaikuttaa etenkin tulorahoituksen romahtaminen, kun kuntatalouden määräaikaiset vuotta 2020 koskevat tukipaketit päättyvät, ellei valtio tee uusia tukipäätöksiä. Kulutusmenojen kasvu maltillistuu vuoteen 2020 verrattuna, mikäli koronavirusepidemian edellyttämät lisäpanostukset poistuvat. Koronatilanteen ja sen edellyttämien lisäpanostusten ennakointi on kuitenkin vaikeaa. Kuluvalta vuodelta arvioidaan kuitenkin siirtyvän terveydenhuollon hoitojonoja ensi vuodelle, sillä voimakkaiden rajoitustoimien vuoksi ei-kiireellisiä hoitoja on lykätty. Lisäksi kustannusten kasvua lisäävät kunta-alan kesäkuussa 2020 sopimat palkankorotukset, joiden kustannukset painottuvat vuoteen 2021.

Kuntien ja sairaanhoitopiirien investointien oletetaan pysyvän korkealla tasolla koko ennustejakson, vaikka vilkkaimman sairaalarakentamisen arvioidaan saavuttavan huippunsa seuraavan parin vuoden aikana. Investointipaineet pysyvät kuitenkin jatkossakin mittavina rakennuskannan iän, infrainvestointitarpeiden ja väestön muuttoliikkeen vuoksi. Kuntatalouden synkät näkymät voivat kuitenkin johtaa lopullisten investointipäätösten viivästymiseen tai peruuntumiseen investointien priorisointitarpeen korostuessa entisestään.

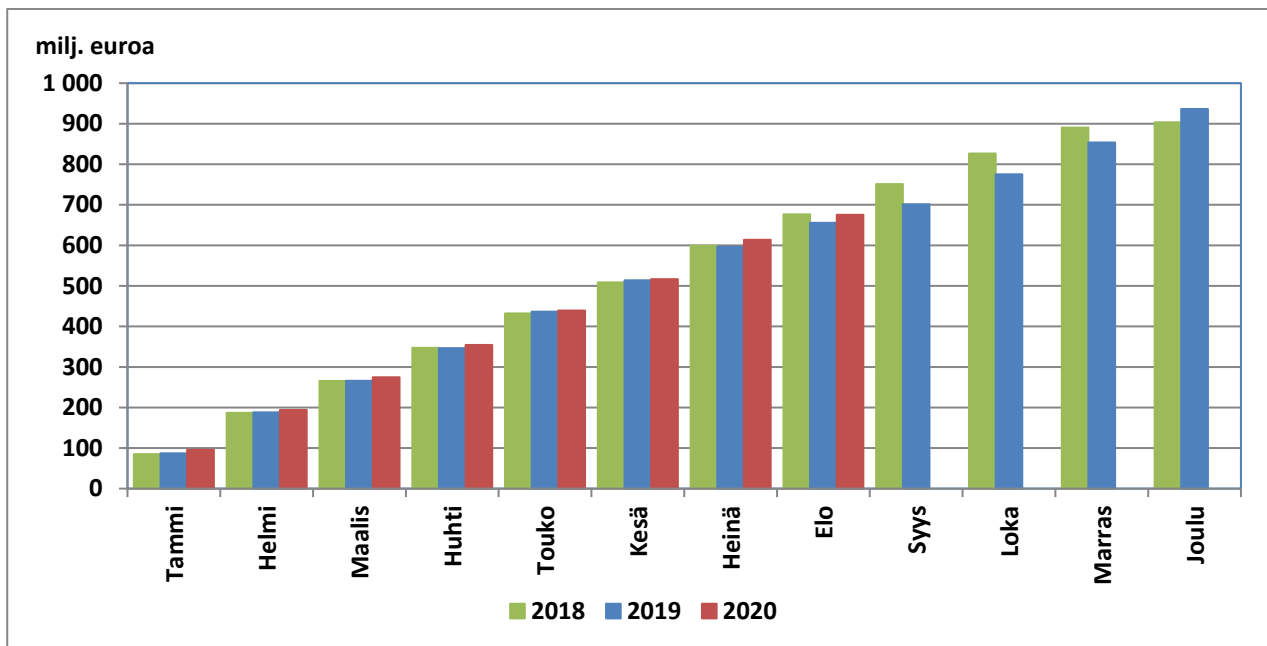
Kuntatalouden rahoitusasema kohenee hieman vuonna 2022 vuoteen 2021 verrattuna, mutta pysyy edelleen selvästi alijäämäisenä. Menojen ja tulojen rakenteellinen epätasapaino kasvattaa kuntien velkaantumista. Kuntien ja sairaanhoitopiirien velka suhteessa BKT:hen kasvoi vuonna 2019 9,8 prosenttiin. Velkasuhteen kasvu jatkuu paikallishallinnon alijäämien vuoksi ripeänä koko ennustejakson.

Kaupungin verorahoitus

Kaupunki on saanut tammi-elokuussa 2020 verotilityksiä yhteensä 709,2 milj. euroa (2019: 657,7 milj. euroa), josta kunnallisveroja 612,9 milj. euroa (2019: 601,8 milj. euroa), yhteisöveroja 62,4 milj. euroa (2019: 53,9 milj. euroa) ja kiinteistöveroja 33,8 milj. euroa (2019: 2,0 milj. euroa). Kiinteistöverotulojen suuri kasvu edellisvuoteen verrattuna johtuu tilitysten jaksotuksen muuttumisesta. Vielä vuonna 2019 kiinteistöverotilitykset jaksottuivat pääosin syys-lokakuulle, mutta vuodesta 2020 lähtien ne jaksottuvat pääosin heinä-lokakuulle kiinteistöverotuksen tultua joustavan verotuksen valmistumisen piiriin.

Koko maassa kunnallisveroja on tilitetty kunnille tammi-elokuussa 1,0 prosenttia edellisvuotta enemmän, Vantaalla kasvua oli 1,8 prosenttia. Koronavirusepidemian vaikutuksesta kunnallisverojen vuoden 2020 tilitysennuste on laskenut koko maassa 720 milj. euroa vuoden 2019 lopun ennusteeseen nähden. Verovuoden 2020 kunnallisveron ennakoita kaupunki on saanut tammi-elokuussa yhteensä 524,1 milj. euroa, 2,9 prosentin kasvu edellisvuoteen verrattuna.

Kuva 8. Kunnallis- ja yhteisöveron kumulatiiviset kuukausittaiset tilitykset 2018–2020

Kuntaryhmän ja Vantaan jako-osuudet tuloveroista vuosille 2018–2020

Verovuosi	Kuntaryhmä	Jako-osuus
Verovuosi 2020	0,6179	0,0447801132
Verovuosi 2019	0,6142	0,0449414859
Verovuosi 2018	0,6168	0,0440937415

Kuntaliitto on päivittänyt kuntakohtaisen verokehikkonsa elokuussa vuoden 2018 valmistuneen verotuksen, vuoden 2019 ennakonpidätyksen alaisten tulojen tulokehitystilaston (ennakkotieto), valtiovarainministeriön uusimpien verotuloennusteiden sekä arvioidun väkiluvun kehityksen perusteella. Kunnallisveroja ennustetaan kehikon mukaan kertyvän Vantaalla noin 29 milj. euroa vähemmän kuin talousarviossa on oletettu pääosin koronavirusepidemian aiheuttamien verotettavaa tuloa vähentävien vaikutusten vuoksi. Kasvua edelliseen vuoteen nähden ennustetaan kertyvän 3,2 prosenttia, joka on alle puolet ennen koronaepidemiaa tehdyn talousarvion ennakoimasta 6,6 prosentin kasvusta. Vuoden 2019 verotus valmistuu loka-marraskuussa, mahdollinen jako-osuuden tarkistus ja sen vaikutus marraskuun tilityksen suuruuteen varmistuvat lopullisen verotuksen valmistuttua. Joulukuussa tarkastettaneen myös vuoden 2020 ennakoiden kuntaryhmän ja kunnittaiset osuudet.

Kaupunki on saanut yhteisöverotilityksiä yhteensä 62,4 milj. euroa tammi-elokuussa, nousua 15,9 prosenttia edellisvuoteen nähden. Koko maassa kuntien vastaava yhteisöverojen muutos edellisvuoteen oli 7,7 prosenttia. Kasvua selittää valtion vuoden 2020 4. lisätalousarvion päätös yhteisöveron kuntien jako-osuuden 10 prosenttiyksikön korotuksesta koronavirusepidemian aiheuttamien negatiivisten talousvaikutusten kompensoimiseksi. Tämä lisää Vantaan yhteisöverotuottoa vuonna 2020 arviolta noin 18 milj. euroa. Vantaan yhteisöverotulojen ennustetaan kuntaliiton verokehikon mukaan ylittävän talousarvion noin 7 milj. eurolla koronavirusepidemian vaikutukset huomioiden.

Kuntaliiton kehikon mukaan kiinteistöverotilityksiä kertyisi Vantaalle 81,8 milj. euroa vuonna 2020, joka alittaa talousarviossa oletetun noin 2,2 milj. eurolla.

Kokonaisuutena verotulojen arvioidaan alittavan talousarvion noin 25 milj. eurolla, mikäli valmistuva verotus vastaa elokuussa 2020 annettua ennakkotietoa eikä koronaepidemian valtakunnallisessa tilanteessa tai valtion tukitoimissa kunnille tapahdu oleellisia muutoksia loppuvuoden aikana.

Kaupunki saa peruspalvelujen valtionosuutta Kuntaliiton valtionosuuslaskelman mukaan 156,9 milj. euroa, veroperustemuutoksista johtuvien veromenetysten korvausta 76,4 milj. euroa ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusta opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksen mukaan 20,4 milj. euroa vuonna 2020. Tämän lisäksi valtion 4. ja 5. lisätalousarvioiden mukaan kunnille maksetaan käynnissä olevan talouskriisin vuoksi verotulojen viivästyttämisestä johtuva määräaikainen korvaus vuodelle 2020, joka vähennetään vastaavasti vuodelta 2021. Tämä nostaa kaupungin vuoden 2020 valtionosuuksia 5,3 milj. euroa. Peruspalvelujen valtionosuusennusteessa on huomioitu päättyvän kiky-sopimuksen työaikaan liittyvän leikkauksen päättyminen vuonna 2020. Opetus- ja kulttuuriministeriön lopullinen päätös tulee vuoden lopussa. Yhteensä valtionosuuksia kertyisi ennusteen pohjalta 258,9 milj. euroa, 46,9 milj. euroa yli talousarvion.

Käyttötalous

Tammi-elokuussa kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen toimintatuottoja (ilman HSY) on kertynyt 269,9 milj. euroa, toimintakuluja (ilman HSY) -1 056,4 milj. euroa ja toimintakatteeksi on muodostunut -786,5 milj. euroa. Tammi-elokuussa toimintatuotot ovat toteutuneet 62-prosenttisesti, toimintakulut 64-prosenttisesti ja toimintakate 64-prosenttisesti talousarvioon nähden.

Ennusteen mukaan toimintatuotot kasvavat 426,8 milj. euroon ja toimintakulut -1 688,3 milj. euroon (ilman HSY). Toimintatuotot tulevat ennusteen mukaan alittamaan talousarvion noin 12 milj. eurolla, sillä erityisesti maanmyyntivoittojen ja suun terveydenhuollon myyntituottojen arvioidaan jäävän talousarviota pienemmiksi koronavirusepidemian vaikutuksesta. Toimintakulut (ilman HSY) ylittävät talousarvion ennusteen mukaan noin 27 milj. eurolla. Sosiaali- ja terveydenhuollon menojen ilman erikoissairaanhoidon ennakoidaan toteutuvan 36,5 milj. euroa talousarviota korkeampina, josta n. 16,3 milj. euroa muodostuu koronavirusepidemian aiheuttamista lisämenoista. HSL:n kuntaosuuden ennakoidaan ylittävän talousarvion 14 milj. eurolla niin ikään koronaepidemian vaikutuksesta. Henkilöstökulujen ennustetaan toteutuvan talousarviossa ennakoitua pienempänä ostopalvelujen arvioitua suuremman käytön sekä henkilöstön rekrytointiviiveiden takia. Kaupunginhallitus velvoitti 4.5.2020 kokouksessaan kutakin toimialaa tekemään talouden rajoitustoimenpiteitä, joiden kautta kukin toimiala säästää vähintään 1 milj. euroa vuoden 2020 toimintamenoistaan. Toimintakate ennustetaan toteutuvan noin 38 milj. euroa negatiivisempaan talousarvioon nähden. Koronavirusepidemian aiheuttamat käyttötalousvaikutukset tarkentuvat vuoden 2020 aikana.

Verotulojen ennustetaan alittavan talousarvion valtion lisätuki huomioiden 25 milj. eurolla ja valtionosuus- tuottojen ylittävän talousarvion 47 milj. eurolla. Verotulot ja valtionosuudet pitävät sisällään noin 54 milj. euroa vuotta 2020 koskevaa valtion koronakompensaationa kunnille myöntämää lisätukea.

Rahoitustuotot tulevat toteutumaan talousarvion mukaisesti. Rahoituskulujen ennustetaan alittavan talousarvion noin 1,0 milj. eurolla edelleen matalana pysyvistä korkotasosta johtuen.

Poistoja ja arvonalentumisia on tammi-elokuussa toteutunut 71,8 milj. euroa. Poistoja ja arvonalentumisia ennustetaan kertyvän vuonna 2020 yhteensä noin 115 milj. euroa.

Vuoden 2020 toisessa osavuosisikatsauksessa vuosikatteen ennustetaan noin 77 milj. euroa, joka alittaa talousarviossa oletetun noin 14 milj. eurolla. Vuosikate jäädessä selvästi poistoja pienemmäksi tulosenuste päätty elokuun lopussa tehdyn ennusteen perusteella noin -37,5 milj. euron alijäämään (talousarvio -23,1 milj. euroa). Talousarviota heikompi tulosenuste johtuu erityisesti koronavirusepidemian aiheuttamista lisäkuluista ja tulomenetyksistä.

Investoinnit

Tammi-elokuussa kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen investointiosan tuloja on toteutunut 1,3 milj. euroa, investointiosan menoja -83,6 milj. euroa ja investointiosan netto on -82,4 milj. euroa.

Kaupunginhallituksen 4.5.2020 päätöksen mukaisesti investointimenoja rajoitetaan vuonna 2020. Rajoituksilla tavoitellaan noin 8,7 milj. euron investointisäästöjä sekä lisäksi Hämeenkyllän koulun sisällyttämistä rakentamishjelmaan ilman lisämäärärahaa.

Rakentamisen investointimäärärahojen arvioidaan alittavan talousarvion noin 3,3 milj. eurolla ja julkisen käyttöömaisuuden noin 7 milj. eurolla.

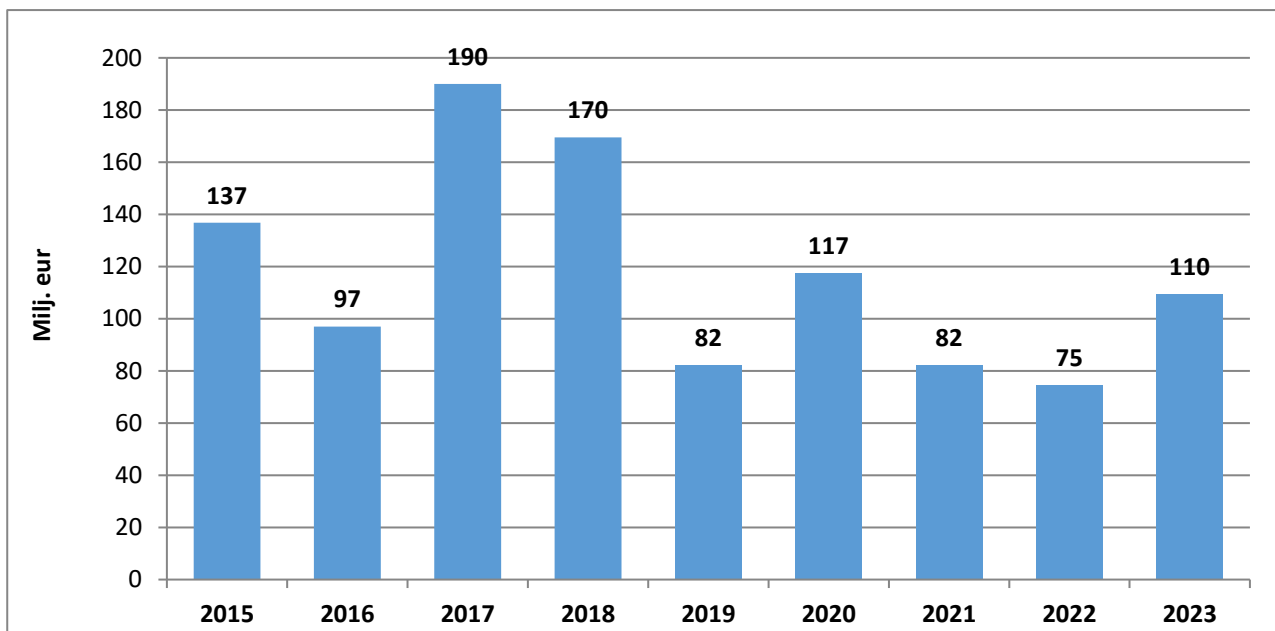
Kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen kokonaisinvestointimenojen ennustetaan vuonna 2020 toteutuvan 138 milj. euron tasolla ja alittavan talousarvion investointimäärärahat noin 12 milj. eurolla. Investointituloja ennustetaan kertyvän 5 milj. euroa ja investointiosan netoksi ennustetaan -133 milj. euroa.

Rahoitus

Kaupungin pitkäaikainen lainakanta oli vuoden 2019 lopussa noin 897 milj. euroa. Talousarviossa vuoden 2020 nettolainanotto on 51,6 milj. euroa, mutta lainanoton määrä tarkentuu syksyn aikana, kun rahoituksella on tarkempi kuva koronavaiikutuksesta kuluva vuoden talousarvion toteumaan ja kassatilanteeseen. Kaupunki nosti ennen kriisin alkua kaksi kiinteäkorkoista lainaa, pääomaltaan yhteensä 80 milj. euroa. Näiden lainojen kokonaiskorko on 0,00 prosenttia. Lisäksi maksettiin ennaikaisesti pois yksi laina, joka tullaan jälle-rahoittamaan edullisemmilla ehdoilla myöhemmin kuluva vuonna.

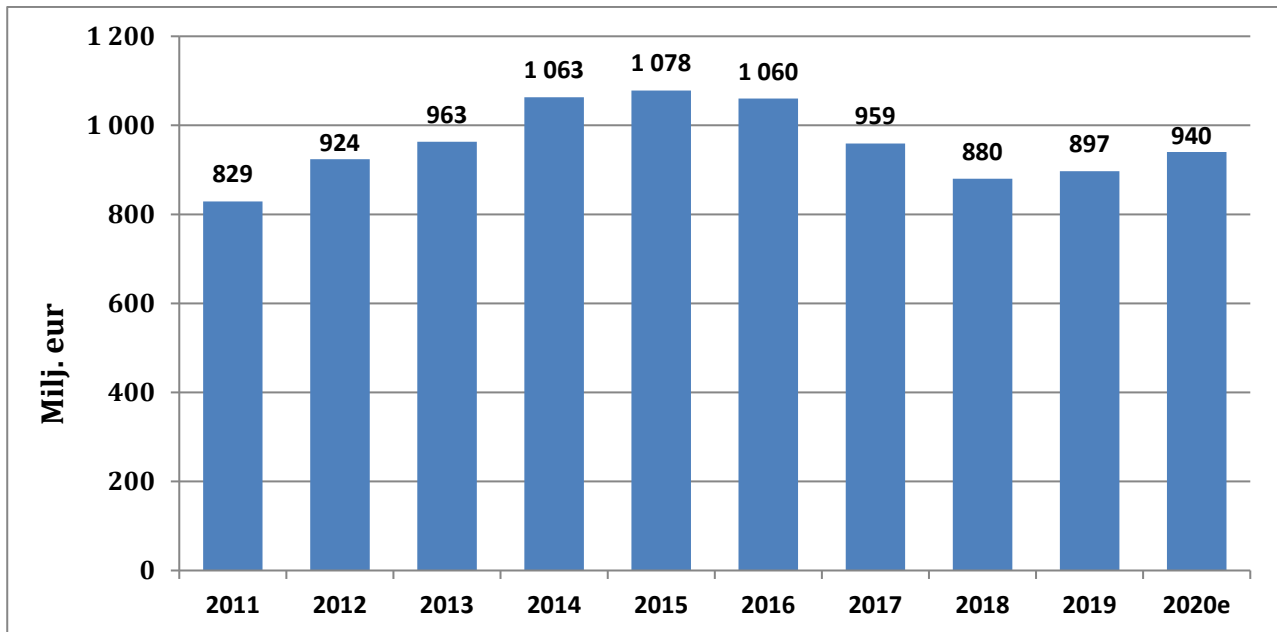
Kaupungin likviditeettipuskuri on edelleen matalammalla tasolla kuin aikaisempina vuosina, mikä on ollut tietoinen strategiamuutos negatiivisten talletuskorkojen ja pankkien perimän ns. talletusmaksun tilanteessa. Koronakriisi ja keskuspankin strategia ovat painaneet lyhyet euribor-korot ennen kriisiä vallinnutta tasoa matalammalle ja siten nostaneet talletusmaksua. Likviditeetin hallinnan pääpaino on ollut riittävän likviditeetin ylläpito konsernissa niin, että talletusmaksua maksetaan mahdollisimman vähän.

Kuva 9: Pitkäaikaisen vieraan pääoman lyhennykset

Vuoden 2020 aikana kaupunki lyhentää pitkäaikaisia lainoja rahoitussuunnitelman mukaisesti noin 101 milj. euroa, minkä lisäksi kaupunki maksoi ennaikaisesti pois FMS WM:lle 16 milj. euron lainan. Näin ollen lyhennyksen kokonaismäärä on noin 117 milj. euroa.

Kuva 10: Kaupungin pitkäaikainen lainakanta

Rahoitusmarkkinat

Koronakriisi on heijastunut voimakkaasti myös rahoitusmarkkinoille. Yrityslainojen marginaalit nousivat voimakkaasti ennen kriisiä vallinneilta tasoiltaan. Koska kaupunki oli nostanut pitkäaikaista lainaa ennen koronakriisin alkua, Vantaan kaupunki on voinut odottaa kesän yli ennen kuin se hakee lisää pitkäaikaista lainaa. Nähtäväksi jää, miten paljon kriisi tulee heijastumaan kaupungin ja sen tytäryhtiöiden varainhankinnan hintaan, mutta keskuspankkien aggressiiviset toimet ovat rauhoittaneet markkinat ja marginaalit alkaneet palata lähemmäksi ennen kriisiä vallinnutta tasoa. Kaupungilla eikä sen tytäryhteisöillä tule olemaan ongelmia saada loppuvuoden varainhankintaa toteutettua kohtuulliseen hintaan. Lyhyet markkinakorot ovat pysyneet edelleen vahvasti negatiivisina ja EKP on viestinyt vahvasti pitävänsä korot nykyisillä tasoilla ennakoitua pitempään. Lisäksi pitkät korot ovat pysyneet edelleen hyvin matalilla tasoilla johtuen EKP:n aggressiivisista velkakirjalainaostoista.

Maailmatalouden kasvu on romahtanut ennen näkemättömällä tavalla, ja pandemia on vaikuttanut kehityviin talouksiin odotettua voimakkaammin. Kriisin pituudesta on esitetty erilaisia arvioita, mutta selvää on, että vaikka kriisin akuutti vaihe on ohitettu, talous lähtee kasvuun huomattavasti alhaisemmalta tasolta ja kriisiä edeltäneen BKT-tason saavuttamiseen tulee kulumaan jopa vuosia. Valtio velkaantuu huomattavasti, kun työttömyys on kääntynyt nousuun ja verotulot ovat jyrkässä laskussa samalla kun muut menot kasvavat. Velkaantumistahdin kiihtyminen uhkaa myös Vantaan kaupunkia. Euroalueen 750 miljardin euron elpymisrahaston (360 miljardia lainoja, 390 miljardia avustuksia) myötä toisen valtionvelkakriisin riski euroalueella on pienentynyt ja jäsenmaiden elpyminen on nopeampaa ja tasaisempaa.

Inflaatio euroalueella jatkaa selvästi alle EKP:n asettaman noin 2 prosentin tason huolimatta euroalueen valtioiden massiivisista elvytystoimista ja deflaation mahdollisuus ja sen ehkäisy ovat keskiössä. On selvää, että EKP ei voi nostaa ohjaukorkoaan vielä pitkään aikaan. Myös pitkien markkinakorkojen nousuvara on toiseksi rajallinen.

SITOVAT TAVOITTEET

Vantaan kaupungin sitovat tavoitteet

Sitovat tavoitteet ovat kuntalain 110 §:n tarkoittamia valtuuston asettamia toiminnallisia tavoitteita. Vuonna 2020 niitä on 34 kappaletta.

Sitovista tavoitteista raportoidaan 31.8.2020 tilanteen mukaisesti. Tavoitteista 13 toteutunee täysin, 13 osittain ja viisi ei lainkaan. Kolmen tavoitteen osalta toteuma-arviointia ei voitu vielä tehdä. Raportointi sisältää tiiviin sanallisen selostuksen sitovan tavoitteen toteutumiseksi tehdyistä toimenpiteistä ja tilannearvion tavoitteiden toteutumisesta. Sitovien tavoitteiden raportointi on liitteenä.

Vantaan kaupungin keskeisten ja taloudellisesti merkittävien tytäryhtiöiden sitovat tavoitteet

Valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista. Valtuusto voi ohjata asettamallaan tavoitteilla tytäryhteisöjä niiden omassa tavoitteenasettelussa. Valtuuston ohjaus ei kuitenkaan sido oikeudellisesti tytäryhteisöjä. Valtuuston tavoiteasettelu voi koskea tytäryhteisön asemaa, toiminnan laajuutta, toimintaedellytyksiä (mm. investoinnit), palvelun laatua, hinnoitteluperiaatteita tai pääoman tuottovaatimuksia. Tavoiteasettelu tässä tarkoituksessa on luonteeltaan välillistä, pääomistajan tahdon esiintuomista.

Kaupunginvaltuusto on asettanut tytäryhtiöille toimintaan ja talouteen liittyviä tavoitteita, joiden toteutumisesta raportoidaan konsernijaostolle tilanteesta 30.4, 31.8. ja 31.12.2020. Lisäksi suurimpien tytäryhtiöiden tavoitteiden toteutumisen tilanne raportoidaan kaupungin osavuositarkauksen yhteydessä.

KESKEISET TUNNUSLUVUT

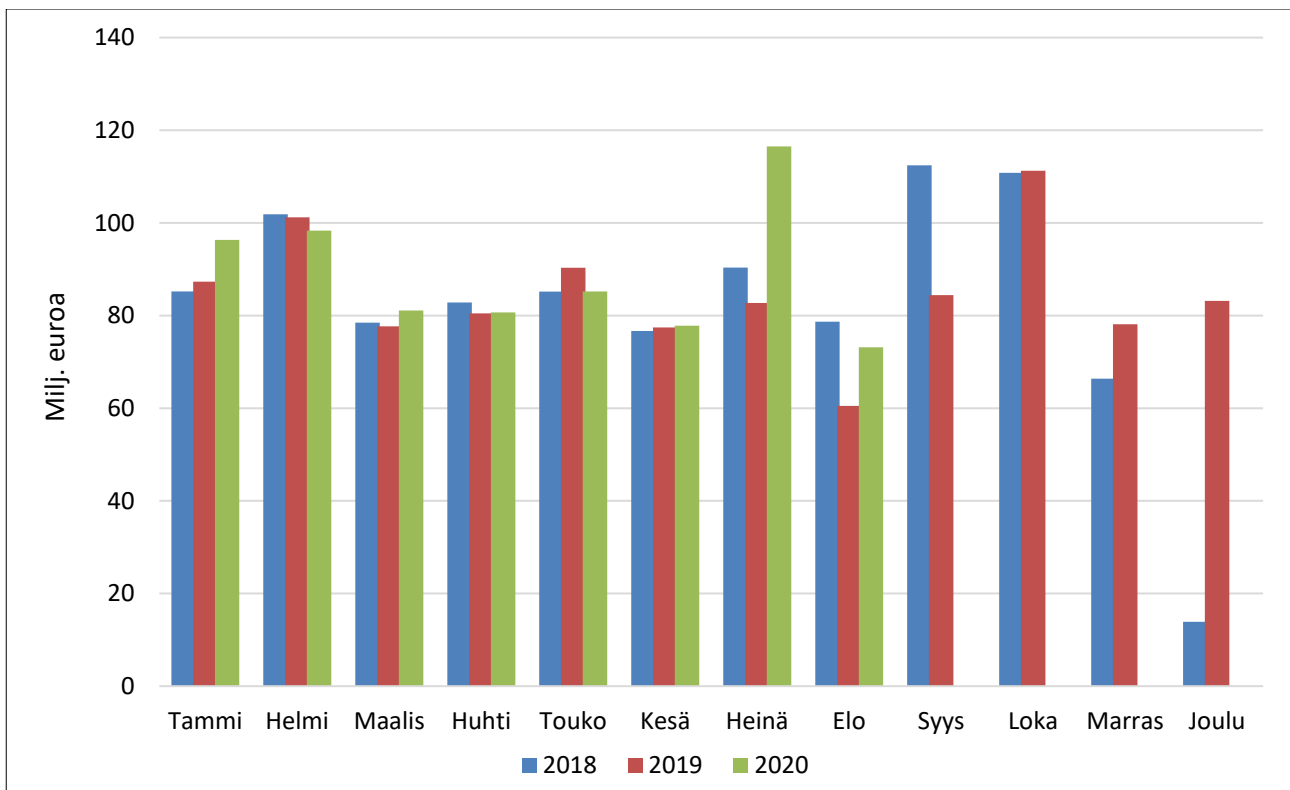
Kaupunki, rahastot ja liikelaitokset

	TP 2018	TP 2019	KS 2020	TOT 1-08 2020	Ennuste 2020	Ero TA / ennuste
Toimintakate (milj. eur)	-1 073	-1 177	-1 223	-787	-1 261	-38,3
Toimintakatteen kasvu %	6,3 %	9,7 %	3,9 %		7,2 %	3,3 %
Vuosikate (milj. eur)	112,6	49,1	91,7	106,4	77,3	-14,5
Vuosikatteen muutos % edelliseen vuoteen	-31,3 %	-56,4 %	86,7 %		57,2 %	-29 %
Vuosikate/poistot, %	104 %	43 %	80 %		67 %	-13 %
Poistot ja arvonalentumiset	-108,7	-115,2	-114,9	-71,8	-114,9	0,0
Tilikauden tulos (milj. eur)	3,9	-62,7	-23,1	34,7	-37,5	-14,3
Investointiosa netto (milj. eur)	-104,9	-146,6	-145,0	-82,4	-132,9	12,1
Investointiosa netto tulorahoitus %	107 %	34 %	63 %		58 %	
Pitkäaikainen lainakanta (milj. eur)	880	897	949			

VEROTULOT

	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TOT 31.8.	TOT -%
Verotulot yhteensä	982 745 566	1 014 612 113	1 078 000 000	709 160 089	65,8 %
Kunnallisvero	825 742 239	861 499 595	918 000 000	612 925 585	66,8 %
Kiinteistövero	79 073 631	78 502 989	84 000 000	33 798 521	40,2 %
Yhteisövero	77 929 695	74 609 529	76 000 000	62 435 983	82,2 %

Kuva 11. Kuukausittaiset verotilitykset yhteensä 2018–2020

TULOSLASKELMA

(Kaupunki, rahastot ja liikelaitokset) taulukko ei sisällä Helsingin seudun ympäristöpalvelujen (HSY) lukuja.

1 000 €	TA 2020	TOT 31.8.	ENNUSTE
Toimintatulot	438 524	269 914	426 809
Toimintamenot	-1 661 659	-1 056 442	-1 688 262
Toimintakate	-1 223 135	-786 527	-1 261 453
Verotulot	1 078 000	709 160	1 053 269
Valtionosuudet	212 000	162 890	258 942
Korkotulot	12 744	6 997	13 379
Muut rahoitustulot	15 407	14 915	15 415
Korkomenot	-3 059	-906	-2 059
Muut rahoitusmenot	-215	-115	-219
Vuosikate	91 741	106 414	77 274
Poistot	-114 873	-71 807	-114 867
Satunnaiset tuotot ja kulut	0	125	125
Tilikauden tulos	-23 133	34 731	-37 469

RAHOITUSLASKELMA

(Kaupunki, rahastot ja liikelaitokset) taulukko ei sisällä Helsingin seudun ympäristöpalvelujen (HSY) lukuja.

1 000 €	TA 2020	TOT 31.8.	ENNUSTE
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	91 741	106 414	77 274
Satunnaiset erät	0	125	125
Tulorahoituksen korjauserät	-30 543	-9 578	-20 543
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-149 975	-83 637	-137 916
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 500	0	1 500
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	34 043	10 856	24 043
Toiminnan ja investointien rahavirta	-53 235	24 179	-55 518
Antolainauksen muutokset	-3 517	760	1 031
Antolainasaamisten lisäykset	-14 000	0	-1 000
Antolainasaamisten vähennykset	10 483	760	2 031
Lainakannan muutokset	51 610	-45 413	42 620
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	150 000	80 000	160 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-98 390	-67 924	-117 380
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	-57 489	
Oman pääoman muutokset	0	0	
Ylijäämän palautus kunnalle	0	0	
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	-18 579	
Rahoituksen rahavirta	48 093	-63 233	43 651
Vaikutus maksuvalmiuteen	-5 142	-39 054	-11 866
Nettolainanotto	51 610	-45 413	42 620

TULOSLASKELMAERITTELY

(Kaupunki, rahastot ja liikelaitokset)

1 000 €	Talousarvio yhteensä 2020	Kum. toteuma 1-08 2018	Kum. toteuma 1-08 2019	Kum. toteuma 1-08 2020	2020 Kum. toteuma %	Kasvu % -1 v.	Kasvu % -2 v.
Myyntituotot, ulkoiset	66 103	41 231	42 072	38 541	58	-8	-7
Maksutuotot, ulkoiset	77 917	49 668	47 936	44 375	57	-7	-11
Tuet ja avustukset, ulkoiset	17 717	9 041	13 839	16 538	93	20	83
Vuokratuotot, ulkoiset	25 153	13 763	12 949	13 630	54	5	-1
Muut toimintatuotot, ulkoiset	36 213	29 711	9 525	18 877	52	98	-36
TOIMINTATUOTOT, ULKOISET	223 103	143 414	126 322	131 961	59	4	-8
Henkilöstökulut	-550 847	-320 395	-335 168	-348 449	63	4	9
Palvelujen ostot, ulkoiset	-684 672	-404 292	-429 723	-441 929	65	3	9
Aineet, tarvikkeet ja tavarat, ulkoiset	-53 356	-30 753	-32 698	-31 058	58	-5	1
Avustukset, ulkoiset	-81 337	-48 920	-50 063	-53 947	66	8	10
Vuokrat, ulkoiset	-67 851	-40 174	-42 223	-42 116	62	-0	5
Muut toimintakulut, ulkoiset	-8 433	-2 406	-2 971	-2 240	27	-25	-7
TOIMINTAKULUT, ULKOISET	-1 446 498	-846 940	-892 846	-919 740	64	3	9
TOIMINTATUOTOT, SISÄISET	215 420	130 813	135 490	137 953	64	2	5
TOIMINTAKULUT, SISÄISET	-215 161	-129 095	-133 991	-136 701	64	2	6
TULOT YHTEENSÄ	438 524	274 227	261 811	269 914	62	3	-2
MENOT YHTEENSÄ	-1 661 659	-976 034	-1 026 837	-1 056 442	64	3	8
TOIMINTAKATE	-1 223 135	-701 807	-765 026	-786 527	64	3	12
Verotulot	1 078 000	679 242	657 665	709 160	66	8	4
Valtionosuudet	212 000	115 104	115 106	162 890	77	42	42
Korkotuotot	12 744	7 001	6 978	6 997	55	0	-0
Muut rahoitustuotot	15 407	15 043	14 909	14 915	97	0	-1
Korkokulut	-3 059	-1 725	-980	-906	30	-8	-47
Muut rahoituskulut	-215	-124	-434	-115	53	-74	-7
VUOSIKATE	91 741	112 735	28 218	106 414	116	277	-6
Poistot ja arvonalentumiset	-114 873	-72 315	-73 547	-71 807	63	-2	-1
Satunnaiset tuotot ja kulut	0	0	0	125			
TILIKAUDEN TULOS	-23 133	40 419	-45 329	34 731	-150	-177	-14

Taulukko ei sisällä Helsingin seudun ympäristöpalvelujen (HSY) lukuja.

10

YLEISHALLINTO

Toimialan talousarvion toteumaennuste

1 000 €	TP 2019	TA 2020	TOT 1-8 2020	TOT-% 2020	ENNUSTE 2020
TOIMINTATULOT	2 733	1 832	3 339	182	1 832
TOIMINTAMENOT	-28 383	-32 118	-17 871	56	-31 826
TOIMINTAKATE	-25 650	-30 286	-14 532	48	-29 994

Palvelualueittain toteuma

1 000 €							
Palvelualue	TA-menot	TOT 1-8	%	TA-tulot	TOT 1-8	%	TA-toimintakate
10 Keskusvaalilautakunta	-20	-1	4	0	0		-20
20 Kaupunginvaltuusto	-1 348	-542	40	0	0		-1 348
30 Tarkastuslautakunta ja ulkoinen tarkastus	-546	-285	52	0	0		-546
40 Kaupunginhallitus	-14 740	-6 481	44	1 772	3 299	186	-12 969
50 Yhteistoimintaosuudet ja -avustukset	-15 464	-10 561	68	60	40	66	-15 403
Toimiala yhteensä	-32 118	-17 871	56	1 832	3 339	182	-30 286

Sitovat määrärahat

Talousarvion toteutuminen 2020

Yleishallinnon menojen toteumaprosentti tammi-elokuussa oli 56 (keskusvaalilautakunta 4 %, kaupunginvaltuusto 40 %, tarkastuslautakunta 52 %, kaupunginhallitus 44 %, yhteistoimintaosuudet ja avustukset 68 %).

Toiminnan kehittäminen ja keskeiset muutokset

Nuorisovaltuuston tärkein tehtävä on vantaalaisten lasten ja nuorten edunvalvonta ja nuorten mielipiteiden esille tuominen. Nuorisovaltuusto seuraa kaupungissa tapahtuvaa nuoria koskevaa päätöksentekoa ja pyrkii jo valmisteluvaiheessa vaikuttamaan niin, että tehdyt päätökset ovat nuorten kannalta hyviä ja toimivia. Syksyllä 2019 vaaleilla valittu nuorisovaltuusto aloitti toimintansa tammikuussa 2020. Kaupungin häiriötilannejohtoryhmän linjauksen mukaan vaikuttamistoimielimet eivät kokoontuneet 17.3.–13.4.2020. Nuorisovaltuusto siirtyi huhtikuussa etäkokouksiin, joita jatkettiin kesäkuuhun saakka. Heinäkuussa nuorisovaltuusto ei kokoontunut ja elokuussa kokoukset jatkuivat hybridimallilla.

Tarkastuslautakunnan ja ulkoisen tarkastuksen palveluyksikön toiminta on edennyt vahvistetun toimintasuunnitelman ja arviointisuunnitelman mukaisesti. Talousarvio tulee toteutumaan käyttösuunnitelman mukaisesti eikä ylitysuuhkaa ole. Toimintaa kehitetään resurssien puitteissa.

Kaupunginvaltuusto on korona-pandemiatilanteen vuoksi jatkanut kokousten pitämistä Teams-järjestelmän kautta. Paikalle valtuustosaliin on myös voinut tulla kokoukseen. Myös kaksipäiväinen strategiaseminaari 14.8.2020 ja 17.8.2020 pidettiin hybridinä ryhmätöitä myöden.

Kaupunginhallitus on jatkanut kokouksiaan normaalisti vahvistetun aikataulun mukaisesti hybridikokouksina Teams-järjestelmän välityksellä.

11

KAUPUNKISTRATEGIA JA JOHTO

Toimialan talousarvion toteumaennuste

1 000 €	TP 2019	TA 2020	TOT 1-8 2020	TOT-% 2020	ENNUSTE 2020
TOIMINTATULOT	11 970	13 414	3 826	29	12 772
TOIMINTAMENOT	-103 118	-121 713	-69 533	57	-118 963
TOIMINTAKATE	-91 148	-108 299	-65 706	61	-106 191

Palvelualueittain toteuma

1 000 €							
Palvelualue	TA-menot	TOT 1-8	%	TA-tulot	TOT 1-8	%	TA-toimintakate
10 Yleisjohto	-2 803	-640	23	0	10		-2 803
30 Sisäinen tarkastus	-399	-257	64	0	0		-399
40 Talous ja strategia	-6 826	-3 988	58	978	507	52	-5 848
50 Henkilöstö ja konsernipalvelut	-63 607	-36 688	58	4 681	1 275	27	-58 926
60 Kasvupalvelut	-42 916	-25 061	58	7 400	2 030	27	-35 516
70 Viestintä	-2 268	-1 039	46	350	0		-1 918
80 Kuntademokratia	-2 894	-1 859	64	5	5	104	-2 889
Toimiala yhteensä	-121 713	-69 533	57	13 414	3 826	29	-108 299

Sitovat määrärahat

Talousarvion toteutuminen 2020

Kaupunkistrategia ja johto –toimialan toimintatuottojen kumulatiivinen toteuma talousarvioon nähden on elokuun lopussa 29 prosenttia ja toimintakulujen 57 prosenttia.

Talous ja strategia palvelualue

Toimintatuottojen kumulatiivinen toteuma talousarvioon nähden on elokuun lopussa 52 prosenttia ja toimintakulujen 58 prosenttia. Palvelualueen ennuste alittaa talousarvion.

Talousohjaus on koronapandemian aiheuttaman taloudellisen epävarmuuden vuoksi laatinut kuluvan vuoden aikana erilaisia talouslaskelmia ja -skenaarioita. Koronapandemia on vaikuttanut voimakkaasti kaupungin talouteen vuonna 2020 ja tulee vaikuttamaan myös tulevina vuosina. Taloudellisen tilanteen heikentymisen vuoksi talousohjaus organisoii talouden rajoittamistoimenpiteiden prosessin keväällä 2020. Talousohjaus on osallistunut aktiivisesti koronatilanteen vaatimaan kuntatalouden edunvalvontatyöhön mm. yhteistyössä muiden suurten kaupunkien kanssa. Valtakunnallinen talouden heikentyminen heijastuu voimakkaasti myös taloussuunnitelman 2021-2024 lähtökohtiin ja laadintaan. Talousohjaus on valmistellut talouden ohjausprosessin vahvistamisen toimenpiteitä ja vuotuisen talousarvioprosessin kehittämistä. Vuoden 2020 alkupuolella talousohjaus on osallistunut SAP BI -järjestelmäpäivityksen esimäärittelytyöhön ja päivitysprojekti on lähtenyt käyntiin elokuussa.

Rahoituksen ja riskienhallinnassa organisoitiin uudelleen riskienhallinnan, turvallisuuden ja valmiuden kokonaisuus 1.9.2020 lähtien, jolloin riskienhallintapäällikkö siirtyi kuntademokratian palvelualueelle vastamaan kaupungin valmiudesta ja turvallisuudesta. Riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa kehittää ja koordinoi

jatkossa riskienhallinnan asiantuntija. Pääpaino rahoituksessa on ollut kaupunkikonsernin likviditeetin optimoinnissa talletusmaksuympäristössä sekä mahdollisimman edullisen pitkäaikaisen rahoituksen turvaamisessa sekä kriisin akuutissa vaiheessa että myös jatkossa. Lainasalkun korkosuojausta on jatkettu kiinteäkorkeuksilla lainoilla aina, kun se on ollut kokonaistaloudellisesti järkevää.

Talospalvelujen toiminnan kehittämistä on tehty sekä tietojärjestelmiä uudistamalla että manuaalitehtäviä automatisoimalla: mm. uusi matkanhallintajärjestelmä on teknisesti käyttövalmiudessa ja tuotantokäyttö päästään aloittamaan syyskuun puolivälissä, konserniyhtiöiden maksuliikennejärjestelmä on korvattu emokaupungin kanssa yhdenmukaisella järjestelmällä, ostolaskujen kierrätysjärjestelmän versiovaihdolla mahdollistetaan Finvoice 3.0-muotoisten laskujen käsittely ja robotiikan käytön laajentamista toteutetaan parhaillaan myyntilaskutuksen sekä toimittaja-avauksien tehtävissä. Automaatioaste on saatu nostettua jo robotisoiduissa tehtävissä lähes 70 %:in ostolaskujen reitityksessä ja 30 %:in tiliöinneissä. Talospalveluissa valmistaudutaan lakisääteisien muutoksien toteuttamiseen kirjanpidon eriyttämisen ja kuntatilaston uudistamisen osalta. Omalla toimialalla sisäisen laskennan tukipalvelua on saatu laajennettua kattamaan kolme palvelualueetta yhden sijaan. Koronaviruspandemian tuomat poikkeusjärjestelyt työllistävät edelleen erityisesti osto- ja myyntilaskujen käsittelytehtävissä.

Strategian ja tutkimuksen palveluyksikössä valmistuivat uudet väestöennuste- ja väestöraportit kesäkauden aikana. Koronaepidemian vaikutuksista kaupungin talouteen on tehty ja tilattu lisäselvityksiä. Helsingin ja Espoon kaupunkien kanssa VM:n digitalisaatiorahoituksella käynnistyneessä väestöennustejärjestelmän kehitystyössä on tehty määrittelyvaiheen töitä. Valtuustonkauden väliarviointi esiteltiin elokuussa valtuustoseminaarissa ja uuden strategian valmistelua ollaan käynnistämässä. Vastuullisuuden strategiateeman toimenpiteitä on edistetty eri hankkeissa. Tiedolla johtamisen strategisen kehitysryhmän raportti toimenpide-ehdotuksineen on valmistunut ja tulossa kaupungin johtoryhmän käsittelyyn. Kaupungin häiriötilannejohtoryhmän toimintaa tuetaan edelleen henkilöresurssien väliaikaisilla siirroilla. Kaupungin edunvalvonnassa maa-kunta-sote-uudistuksen valmistelu on ollut keskiössä.

Henkilöstön ja konsernipalveluiden palvelualue

Toimintatuottojen kumulatiivinen toteuma talousarvioon nähden on elokuun lopussa 27 prosenttia ja toimintakulujen 58 prosenttia. Loppuvuoden ennusteen mukaan sekä toimintatuotot että -kulut ylittävät talousarvion toimintakatteen jäädessä 96 prosenttiin.

Kaupungin tuottavuus- ja kasvuohjelmaan liittyvien toimenpiteiden suunnittelu käynnistettiin konserniyhteisöjen kanssa kesän aikana. Omistajaohjauksen keskeisen ohjeistuksen uudistaminen valmistui ja konserniohje sekä konserniyhteisöjen omistajapoliittiset linjaukset hyväksyttiin konsernijaostossa ja kaupunginhallituksessa elokuussa. Valtuusto käsittelee ohjeistusta syyskuussa. Lisäksi toteutettiin yhtiöiden tavoitteiden uudistamisprosessi talousarvioon 2021. Konsernijaosto hyväksyi uudistetut tavoitteet elokuussa. Konserniyhtiöiden hallintuustyöskentelyn arviointi toteutettiin huhtikuussa ja isompien yhtiön työpajat pidettiin touko-kesäkuussa.

Uusi keskitetty hr-toimintamalli käynnistyi vuoden vaihteessa. Alkuvuodesta on keskitytty Uusi Vantaa muutosten toteuttamiseen toimialoille, johtamisjärjestelmän rakentamiseen sekä palvelussuhde- ja keskitetyn asiakaspalvelun prosessien sujuvuuden varmistamiseen ja uuden toimintamallin vakiinnuttamiseen. Kehittämispalveluissa on käynnistetty henkilöstökoulutuksen järjestämisen kilpailutus sekä valmisteltu Vantaan kaupungin johtamisen, esimiestyön ja työyhteisöjen kehittämispalveluiden hankintaa. Valmennus- ja kehittämispalveluita on tuotettu virtuaalisesti poikkeusolopoolin avulla.

Koronaviruspandemian myötä resurssikeskus organisoisi suljettujen työpisteiden henkilöstösiirtoja kriittisille aloille ja toimintoihin, joissa henkilöstön tarve on kasvanut. Sijoituksia tehtiin kuukauden aikana 380. Yksiköiden sulkemisten päätyttyä resurssikeskus informoi siirron päättymisestä esimiehille. Suljettujen yksiköiden avautumisen myötä resurssikeskukseen ei ole informoitu uusia vapaana olevia resursseja.

Toiminnan kehittäminen on jatkunut poikkeusoloista huolimatta: verkko-oppimisympäristön käyttöönotto-projekti on siirtynyt pilotointivaiheeseen ja työterveyshuollon uusi sopimuskausi uusien kumppaneiden

kanssa on tuotannossa. Lisäksi hr-palveluportaali tarjoaa sähköisen asiointikanavan mm. täyttölupien hakeamiseen ja yhteydenottoja kanavan kautta tulee kuukausittain 2 800–2 900 kappaletta. Palveluportaalin käyttöönotto ja asiakasprosessien kehittäminen nousivat entistä merkittävämmäksi poikkeusolojen aikana.

Hankintaa koronaviruspandemia on työllistänyt erityisesti henkilösuojainten ja käsidesien tilaamisessa, koska normaalit sopimustoimittajien toimituskanavat eivät ole toimineet. Muutoin hankinta on toiminut poikkeusoloista huolimatta normaalisti. Henkilöstöruokailussa on laajennettu mobiilimaksamisen käyttämistä. Uusi tilausjärjestelmä on kilpailutettu ja käyttöönottoprojekti on käynnistymässä. Keittiöverkkojen pilotointikohteiden kilpailutus on työn alla.

Tietohallinnon keskeisimpiä toiminnan uudistuksia ovat olleet IT-integraattoripalvelun käyttöönotto ja strategisen tietohallinnon vakiinnuttaminen. Toiminta painottui IT-palvelutuotannon perustekijöiden parantamisen ohella merkittävästi myös IT-investointiohjelman suunnitteluun ja toteutukseen.

Kasvupalvelujen palvelualue

Kasvupalveluiden kumulatiiviset toimintatuotot ovat noin 2,0 milj. euroa (27 % talousarviosta) ja toimintamenot noin 25,0 milj. euroa (58 % talousarviosta). Kasvupalveluiden talousarvioon vaikuttaa voimakkaasti työmarkkinatuen kuntaosuuden kehitys, joka lähti nousuun jo maaliskuun aikana koronaviruksen aiheuttaman talouskriisin myötä. Heinäkuussa 2020 työmarkkinatuen kuntaosuus oli jopa 35,9 prosenttia korkeampi (584 711 euroa) kuin heinäkuussa 2019. Koko vuoden kuntaosuuden ennustetaan tämän hetken tietojen mukaan kohoavan jopa 21,8 milj. euroon. Syitä kuntaosuuden ennakoitua nopeampaan nousuun selvitetään yhteistyössä KELAn kanssa. Palvelualueen toiminnan tuotot laskevat joiltakin osin, johtuen toiminnan keskeytymisestä koronatilanteesta. Säästöjä tullaan hakemaan erityisesti palkkatuen osalta. Alkuvuonna säästöjä on tullut myös lykkääntyneistä rekrytoinneista. Projektitoiminnassa poikkeustilanne vaikuttaa maksatukausiin siten, että joidenkin tulojen osalta voi tulla viiveitä.

Koronaepidemian aiheuttama toimintaympäristön muutos on haastanut **kasvupalveluiden** toiminnan. Palvelualueen asiakaspalvelu siirtyi pääasiassa sähköisiin kanaviin poikkeustilan vuoksi. Asiakasvolyyymi on kasvanut sekä lisääntyneiden työttömien että yritysasiakkaiden vuoksi. Kasvupalvelut aloitti uutena palveluna yksinyrittäjien tukihakemusten käsittelyn. Vantaa-Kerava työllisyyden kuntakokeilun valmistelu jatkui palveluprosessien muotoilulla sekä henkilöstön koulutuksilla. Meneillään on myös tietojärjestelmien yhteensovittaminen. Kasvupalveluissa monien projektien toiminta on vaikeutunut poikkeustilanteesta, mm. kumppaniorganisaatioiden lomautusten vuoksi. Useat projektit ovat saamassa jatkokautta tai projektin tavoitteita on muutettu vastaamaan paremmin muuttunutta tilannetta.

Elinkeinopalvelut keskittyy laajan yhteistyöverkoston avulla elvyttäviin palveluihin ja toimenpiteisiin, joilla tuetaan Vantaalla toimivien yritysten toimintamahdollisuuksia. Keskiössä ovat mm. osaamisen kehittäminen, yritysten tuet sekä rahoitusmahdollisuudet. MEK –ohjelman mukaista S2-kielen opetusta ei voitu järjestää poikkeustilan aikana suunnitellusti. Kansainvälisyys ja elinvoima strategiateemojen johtoryhmien toiminta on lähtenyt suunnitellusti liikkeelle.

Maahanmuuttajapalveluihin liittyvän koordinaativastuun siirryttyä palvelualueelle, aloitetaan verkostomainen palveluiden kehittäminen.

Kuntademokratia palvelualue

Kuntademokratian palvelualueen menojen toteumaprosentti tammi-elokuulta on 64 prosenttia.

Kuntademokratian kaupunkiturvallisuuden menokohta tulee ylittymään pandemian takia. Menokohdalta maksetaan kaupungin johtokeskuksen henkilöstön ylityöt ja varallaolo.

Korona-pandemian vuoksi maaliskuussa perustettu johtokeskus jatkoi toimintaansa juhannukseen saakka viikon jokaisena päivänä. Kesäkuun lopulta alkaen tilanneraporttien määrää on vähennetty. Myös häiriötilannejohtoryhmän kokouksia on vähennetty jokaisen arkipäivän sijasta kahteen kokoukseen viikossa. Henkilöstö oli elokuun alkuun saakka lähes kokonaan etätöissä. Elokuun aikana vajaa puolet työntekijöistä kerrallaan on

ollut paikalla. Toimielinten kokoukset on järjestetty edelleen ns. hybridikokouksina, jolloin pääosa kokouksen osallistujista on toiminut etäyhteydellä ja muun muassa puheenjohtaja ja sihteeri paikan päällä, mutta kuitenkin Teams-ympäristössä.

Valtuustokauden vaihdoksen suunnittelu on aloitettu ja tiedonhallintamallin kehittämistä jatkettu.

Yleisjohton menojen toteumaprosentti tammi- elokuussa oli 23. Häiriötilannejohtaminen ja johtokeskuksen toiminta ovat jatkuneet kesällä ja sen jälkeen. Häiriötilannejohtoryhmä kokoontui kesällä kerran viikossa ja kesän jälkeen kahdesti viikossa.

Sisäisen tarkastuksen talousarvio tulee alittumaan. Sisäisen tarkastuksen tarkastustoiminta on jatkunut pääosin kuten aikaisempinakin vuosina. Koronan vuoksi tarkastustyötä on käytännössä tehty pelkästään sähköisiä välineitä hyödyntäen.

Viestinnän talousarvio tulee alittumaan vähintään 10 prosentilla. Säästötoimena hoitovapaan sijaisuuksia on jätetty täyttämättä tai täytetty osittain ja kesätyöntekijöiden työaika on lyhennetty. Viestintä on muuttanut koronan takia toimintatapaa ja työnjakoa. Markkinoinnin resursseja on käytetty koronaviestintään. Esimerkiksi ulkomainospaikkoja on käytetty koronainformaation jakoon. Henkilöresursseja on suunnattu erityisesti eri kielillä tapahtuvaan viestintään. Viestintäkanavien uudistaminen on jatkunut: Vantaa.fi -verkkosivujen alustan kilpailutus päättyi markkinatuomioistuimeen, mikä viivästyttää projektia. Henkilöstölehti Vautsin muuttaminen verkkolehdeksi ensi vuoden alusta on konseptoitu.

12

SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLTO

Toimialan talousarvion toteumaennuste

1 000 €	TP 2019	TA 2020	TOT 1-8 2020	TOT-% 2020	ENNUSTE 2020
TOIMINTATULOT	39 604	41 951	20 774	50	41 259
TOIMINTAMENOT	-672 277	-673 159	-444 782	66	-709 653
TOIMINTAKATE	-632 673	-631 208	-424 008	67	-668 394

Palvelualueittain toteuma

1 000 €	TA-menot	TOT 1-8	%	TA-tulot	TOT 1-8	%	TA-toimintakate
01 Sosiaali- ja terveyslautakunta	-133	-41	31	0	0		-133
10 Talous- ja hallintopalvelut	-7 310	-3 797	52	305	38	12	-7 005
30 Terveyspalvelut	-100 932	-61 888	61	4 162	1 682	40	-96 770
40 Perhepalvelut	-112 586	-75 011	67	12 939	5 783	45	-99 647
60 Vanhus- ja vammaispalvelut	-200 138	-125 676	63	23 245	12 761	55	-176 893
Sosiaali- ja terveydenhuolto ilman ESH yhteensä	-421 099	-266 413	63	40 651	20 263	50	-380 448
20 Erikoissairaanhoido	-252 060	-178 369	71	1 300	511	39	-250 760
Toimiala yhteensä	-673 159	-444 782	66	41 951	20 774	50	-631 208

Sitovat määrärahat

Sosiaali- ja terveydenhuollon menojen ilman erikoissairaanhoidoa ennakoidaan toteutuvan 36,5 milj. euroa käyttösuunnitelmaa korkeampina, josta noin 16,3 milj. euroa muodostuu poikkeusolotilanteen aiheuttamista lisämenoista. Tulomäärärahan arvioidaan alittuvan 0,7 milj. euroa. Toimialan normaalitilanteen palvelutuo- tannon merkittävimmät ylityshat muodostuvat vanhusten ja vammaisten kotona-asumisen tuen menoista (4,9 milj. euroa), lasten sijaishuollon palvelutarpeesta (yhteensä 6,7 milj. euroa), vammaisten erityisasumisen ostoista (6,0 milj. euroa) sekä Kaunialan sairaalan ostopalvelujen käytöstä (1,8 milj. euroa). Sosiaali- ja ter- veydenhuollon toimialalla on käynnistynyt kaksi Myönteisen erityiskohtelun toimintaohjelman toimenpi- dettä.

Talousarvion toteutuminen 2020

Sosiaali- ja terveydenhuollon menojen ilman erikoissairaanhoidoa ennakoidaan toteutuvan 36,5 milj. euroa käyttösuunnitelmaa korkeampina. Erikoissairaanhoidon määrärahan arvioidaan toteutuvan käyttösuunnitel- man mukaisena.

Tuloja arvioidaan kertyvän noin 0,7 milj. euroa käyttösuunnitelmaa vähemmän eli noin 41,3 milj. euroa, mikä sisältää sekä lentokenttätoiminnasta saatavan korvauksen että Tulevaisuuden sote-keskus ja rakenneuudis- tushankkeisiin saatavan rahoituksen.

Sosiaali- ja terveyslautakunta on 17.8.2020 päättänyt esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupungin- valtuustolle edellä mainitut menomäärärahan lisäyksen ja tulomäärärahan alentamisen.

Ylityshasta noin 16,3 milj. euroa muodostuu poikkeusolotilanteen aiheuttamista lisämenoista. Poikkeusolo- tilanteen merkittävimmät lisämenot koostuvat drive-in näyttö- ja hoitotarvikkeiden ja

henkilösuojainten hankinnoista sekä suun terveydenhuollon liikelaitokselle myönnettävästä toiminta-avustuksesta. Säästöä on syntynyt vanhusten ja vammaisten päivätoiminnan keskeyttämisen takia käyttämättä jääneiden kuljetuspalvelujen menoista.

Vantaan lentokentällä järjestämän pandemiavastaanottotoiminnan palveluista arvioidaan syntyvän yhteensä noin 2,4 milj. euron menot, jotka valtio korvaa kaupungille.

Talous- ja hallintopalveluissa hallinnoidaan valtionrahoitteisia Tulevaisuuden sote-keskus sekä rakenneuudistus -hankkeita, joiden toimintamenosta ja vastaavasta valtion rahoituksesta arvioidaan kohdistuvan vuodelle 2020 noin 0,7 milj. euroa.

Toimialan oman toiminnan normaalitilanteen menomäärärahan merkittävimmät ylityshat muodostuvat vanhusten ja vammaisten kotona-asumisen tuen menoista (4,9 milj. euroa), lasten sijaishuollon palvelutarpeesta (yhteensä 6,7 milj. euroa), vammaisten erityisasumisen ostoista (6,0 milj. euroa) sekä Kaunialan sairaalan ostopalvelujen käytöstä (1,8 milj. euroa).

Toiminnan kehittäminen ja keskeiset muutokset

Maaliskuussa alkanut koronanepidemia on vaikuttanut sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan palvelutuotantoon merkittävästi. Martinlaakson terveysasemasta on tehty ajanvarauksella toimiva epidemiaterveysasemia, jonne ohjataan kaikki hengitystieoireiset potilaat. Epidemian kiihtymiseen on varauduttu laatimalla suunnitelma Vantaan sairaalapakasiteetin laajentamisesta; sairaansijojen määrää voidaan tarvittaessa kasvattaa nopealla aikataululla. Suun terveydenhuollossa keväällä keskeytettynä ollut kiireetön hoito on käynnistetty uudelleen, ja keväällä kertyneitä jonoja pyritään purkamaan. Etä- ja digipalveluja on otettu onnistuneesti käyttöön toimialan eri palveluissa. Kaupunkiin perustetun resurssikeskuksen kautta toimialalle siirtyi väliaikaisesti noin 300 työntekijää kaupungin muista toiminnoista. Myös toimialan sisällä siirtyi henkilökuntaa alas ajetuista toiminnoista niihin yksiköihin, joissa oli lisähenkilöstötarvetta. Resurssikeskuksen toiminta keskeytettiin poikkeusolojen päätyttyä, ja apuna olleet työntekijät ovat palanneet omiin tehtäviinsä.

Sosiaali- ja terveysministeriön suosituksen mukaisesti Vantaalla aloitettiin elokuussa ilmaisten kasvomaskien jako kaikkein haavoittuvimmassa asemassa oleville ihmisille mm. terveysasemilla, Vinkkareissa, A-klinikoilla, H-klinikoilla ja Versossa sekä tietyissä palveluissa asiakastapaamisten yhteydessä. Jakelua tehdään myös Yhteisen pöydän verkostossa, jossa yhteensä 26 toimijaa voi jakaa maskeja.

Koronaepidemian hallitsemiseksi Vantaan kaupungin sosiaali- ja terveystoimi otti Helsinki-Vantaan lentokentän terveystarkastus- ja karanteenimajoitustoiminnan vastuulle 27.3.2020 Sosiaali- ja terveysministeriön ohjauksessa. Matkustajille jaettiin 12 597 oirekyselyä ja 227 matkustajaa ohjattiin Covid 19-testiin, joista 9 sai positiivisen COVID19-tuloksen. Lentokentän terveysturvallisuustoiminta käynnistettiin uudelleen elokuussa. Vantaa terveysturvallisuustoimintana perusti kentälle terveysturvallisuuden sekä koronatestausaseman. Testaustoiminnan tuottaa HUSLAB. Turvallisuuden ylläpitämiseksi kentällä massatestataan kokonaisia lentokoneita useita viikoittain. Testaustoiminnan kohdentavuutta parannetaan syksyllä kentälle tulevien koronakoirien avulla. Valtio korvaa kaikki lentokentän terveysturvallisuustoiminnasta syntyvät kulut valtionapuna.

Maailmanlaajuinen koronapandemia jatkuu, mutta Suomessa tilanne on elokuun tilanteessa rauhallinen. Toimialalla varaudutaan epidemian kiihtymis- ja leviämisvaiheisiin hyödyntäen kevään poikkeusolojen toimintamalleista saatuja kokemuksia sekä tekemällä hyvää yhteistyötä alueellisesti epidemian torjumisessa. Samanlaisesti toimiala palauttaa palvelutoiminnot mahdollisimman pitkälle vastaamaan asukkaiden tarpeita.

Vantaan erikoissairaanhoidon palvelut tuottaa lähes kokonaisuudessaan HUS-kuntayhtymä. HUSin toimintaan on vaikuttanut merkittävästi pandemian varautumistoimet, ja hoitovelan purkamisen arvioidaan jatkuvan edelleen vuonna 2021. Heinäkuun lopun poikkeusolosuhteissa HYKS-sairaanhoidon alueella oli vuodeosastojonoissa yli kuusi kuukautta jonottaneita vantaalaisia 574 (vuotta aiemmin 113 potilasta); pääasiassa he odottivat pääsyä kirurgian tai silmätautien erikoisalajien hoitoon.

Terveyspalveluissa toimintaa on jouduttu supistamaan voimavarojen kohdentuessa pandemian hoitamiseen. Terveysasemien vastaanottokäynnit ja käyntejä korvaavat kontaktit (mm. hoitopuhelut ja videovastaanotot)

jäävät noin neljänneksen käyttösuunnitelmassa asetetusta tavoitteesta. Poikkeustilanteen vuoksi merkittävä osa lääkärin kiireettömistä vastaanotoista on hoidettu puhelinkontaktein ja videovastaanoitoilla; palaute etä-vastaanotoista on ollut hyvää. Hengitystieoireita potevat ovat päässeet viiveettä hoitoon infektioasemaksi muutetulle Martinlaakson terveysasemalle. Heinä-elokuussa terveysasemien puhelinpalvelu, päiväpoliklinikat ja sähköinen hoidon tarpeen arviointi ruuhkautuivat. Ruuhkaa on purettu siirtämällä ja lisäkouluttamalla henkilöstöä ruuhkautuneisiin palveluihin. Koronaepidemian vaikutukset tulevat näkymään hoitovelkana vielä pitkään; keväällä kertyneet hoitotakuujonot purettiin kuitenkin kesän aikana kaikilta terveysasemilta.

Perhepalveluissa palvelutarjontaa ei ole jouduttu supistamaan epidemian aikana; erilaisia digi- ja etäpalvelumuotojen on käytetty palvelutuotannossa onnistuneesti. Poikkeusolojen aikana lastensuojeluilmoituksia tehtiin normaalia vähemmän, mutta heinä-elokuussa vastaanotettiin 1 639 lastensuojeluilmoitusta, mikä on 12 prosenttia edellisvuoden vastaavaa ajankohtaa enemmän. Kiireellisten sijoitusten määrä on pysynyt edellisvuoden tasolla. Palvelualueella on jatkettu organisaation uudistamista asiakasprosessien sujuvoittamiseksi ja asiakaslähtöisen toimintakulttuurin vahvistamiseksi. Toimintamallia sosiaalihuoltolain mukaisen tuen tarpeen ja lastensuojeluilmoitusten vastaanottamiseksi ja ensiarvion tekemiseksi on kehitetty, ja muutos on mm. nopeuttanut merkittävästi lastensuojeluilmoitusten käsittelyä. Täydentävän toimeentulotuen hakemusten määrässä tai sosiaalisen luototuksen hakemuksissa ei toistaiseksi ole näkynyt pandemiatilanne. Kirjallisten toimeentulotuen hakemusten päätöstyön tekeminen etätyönä on osoittautunut tehokkaaksi ja tuokselliseksi toimintatavaksi.

Vanhus- ja vammaispalveluissa on jatkettu työtä vanhusten turvallisen kotona asumisen mahdollistamiseksi ja muiden asumispalvelujen turvaamiseksi niitä tarvitseville. Palveluasumisen kohortointia on toteutettu koronaepidemian hallinnassa onnistuneesti. Vanhusten päivätoiminta sekä vammaisten työ- ja päivätoiminta keskeytettiin suurelta osin maaliskuussa; toiminta käynnistyy asteittain elokuun alusta lähtien. Omassa kodissa ilman palvelutarvetta tai kotona asumista tukevien palvelujen turvin asui heinäkuussa 93,2 prosenttia Vantaan 75 vuotta täyttäneistä. Suunnitelma kotisairaalan toiminnan ja liikkuvan sairaalan kehittämiseksi on laadittu. Geriatriksen arviointi- ja poliklinikkapalvelujen kehittäminen on aloitettu, tavoitteena tukea kotona asumista erityisesti niiden kohdalla, joilla on paljon päivystyksellisiä käyntejä terveyspalveluissa tai riskejä kotona asumisessa. Yhdessä Keravan kanssa toteutetaan uudenlainen hankintatapa asumispalvelujen tuottamiseksi vammaisille henkilöille; tavoitteena on hankkia 1 000 asukkaiden tarpeet huomioivaa kotia siten, että heidät otetaan mukaan unelmien kotinsa suunnitteluun jo alkuvaiheessa.

Suun terveydenhuollon liikelaitos keskeytti poikkeusolojen takia keväällä kiireettömän hoidon, mistä aiheutui toimintavolyymin ja asiakasmaksukertymän voimakas pienentyminen. Liikelaitoksen talousarvion noin 3,6 milj. euron arvioidun alijäämän kattamiseksi toimiala kohdentaa liikelaitokselle 2,0 milj. euron avustuksen.

Toimialan tiedolla johtamisen vahvistamiseksi on kehitetty raportointityökaluja ja analyysinäyttöjä hyödynnettäväksi toimialan ja sen palvelutoiminnan johtamisessa. Koronaepidemian vuoksi on keskitytty tiedon tuottamiseen epidemian aikaisen toiminnan johtamiseen, ja laadittu mm. vaihtoehtoisia skenaarioita epidemian etenemisestä sekä arvioitu tarvittavia toimenpiteitä. Apotti-järjestelmän kolmas käyttöönotto toteutettiin helmikuussa. Järjestelmän pakollisten korjausten ja muutostarpeiden toteuttamista on jatkettu yhdessä Apotti Oy:n kanssa.

Sosiaali- ja terveysministeriö avasi keväällä valtionavustushaut Tulevaisuuden sote-keskus -ohjelmaa toteutettaville sekä Sote-rakennuudistusta tukevalle alueellisen valmistelun hankkeille. Vantaan ja Keravan sosiaali- ja terveystoimet valmistelivat hankehakemukset kevään aikana yhdessä, ja alueelle myönnettiin 29.6.2020 hakemusten mukaiset valtionavustukset. Hankeorganisaation perustaminen ja rekrytoinnit on käynnistetty.

13

KASVATUS JA OPPIMINEN

Toimialan talousarvion toteumaennuste

1 000 €	TP 2019	TA 2020	TOT 1-8 2020	TOT-% 2020	ENNUSTE 2020
TOIMINTATULOT	31 875	29 560	22 540	76	32 500
TOIMINTAMENOT	-451 271	-462 637	-292 354	63	-464 599
TOIMINTAKATE	-419 396	-433 077	-269 814	62	-432 099

Palvelualueittain toteuma

1 000 €							
Palvelualue	TA-menot	TOT 1-8	%	TA-tulot	TOT 1-8	%	TA-toimintakate
10 Opetuslautakunta	-90	-37	41	0	0		-90
20 Yhteiset palvelut	-10 297	-5 835	57	300	20	7	-9 997
30 Perusopetus	-202 450	-129 601	64	9 518	10 001	105	-192 932
50 Varhaiskasvatus	-175 201	-109 562	63	16 541	10 977	66	-158 660
90 Svenskspråkiga servicen	-13 028	-8 078	62	582	318	55	-12 446
40 Lukiot	-26 386	-16 794	64	819	773	94	-25 567
Kasvatus ja oppiminen							
bruttoyksiköt yhteensä	-427 452	-269 907	63	27 760	22 089	80	-399 692
70 Ammatillinen opetus	-35 185	-22 447	64	1 800	452	25	-33 385
Kasvatus ja oppiminen							
nettoyksiköt yhteensä	-35 185	-22 447	64	1 800	452	25	-33 385
Toimiala yhteensä	-462 637	-292 354	63	29 560	22 540	76	-433 077

Sitovat määrärahat

Sivistystoimen tulojen toteutuma 31.8.2020 on 76,2 prosenttia ja menojen toteutuma 63,2 prosenttia.

Toimintatuottojen ennustetaan ylittyvän 2,9 milj. euroa, mikä johtuu toimialan koulutukselliseen tasa-arvoon ja koronaan saatujen avustusten syksyn osuudesta, yhteensä 4,4 milj. euroa. Tuloennustetta laskee koronan vaikutus varhaiskasvatuksen hoitopäivämaksu-tuottoihin.

Toimintakulut ovat elokuun ennusteen mukaan ylittymässä 2,0 milj. euroa. Ylitystä aiheuttaa KOTA ja korona-avustusten vaikutus menoihin, yhteensä 4,5 milj. euroa ja Varian lisäsuoritepäätökseen perustuva ylitysen-nuste 1,7 milj. euroa. Ylitystä pienentää toimialan keväällä esittämät koronasta johtuvat säästöt ja muut talouden rajoittamistoimenpiteet. Näistä kertyi yhteensä 4,3 milj. euroa säästöä.

Varian lisäsuoritepäätöksen mukaisesta rahoituksesta haettiin 120 000 euron määrärahamuutosta myös irtaimen omaisuuteen. Muilta osin irtaimen omaisuuden määrärahan ennustetaan riittävän.

Talousarvion toteutuminen 2020

Toimintatuottojen ennustetaan elokuun ennusteessa ylittyvän 2,9 milj. euroa. Varhaiskasvatuksen hoitopäivämaksutuottojen arvioitiin elokuun ennusteessa alittuvan 1,5 milj. euroa, mutta koronatilanteen jatkuessa hoitopäivämaksujen menetyksen arvioidaan syksyn aikana nousevan 2,8 milj. euroon. Toimintatuottoja kasvattaa toimialan saama koulutuksellinen tasa-arvoraha, KOTA-raha, sekä varhaiskasvatukseen ja esi- ja perusopetukseen. Toimintatuottojen ennustukseen on otettu tästä mukaan syksyn osuudet yhteensä 2,4 milj.

euroa. Lisäksi ennusteeseen otettu toimialan saaman varhaiskasvatuksen ja esi- ja perusopetuksen Korona-avustuksen syksyn osuudet yhteensä 2,0 milj. euroa.

Toimintakulut ovat elokuun ennusteen mukaan ylittymässä 2,0 milj. euroa. Ylitystä pienentää toimialan keväällä esittämät koronasta johtuvat säästöt ja muut talouden rajoittamistoimenpiteet. Näistä kertyi yhteensä 4,3 milj. euroa säästöä. Palvelualueet arvioivat näiden säästöjen toteutuvan. Ylitystä toimintakuluihin aiheuttaa toimintatuottojen kohdalla mainitut syksyn osuudet menoihin KOTA-rahasta ja korona-avustuksesta yhteensä 4,5 milj. euroa. Lisäksi Varia ennustaa ylitystä 1,7 milj. euroa, koska OKM:n antoi vuonna 2019 lisäsuoritepäätöksen koskien Varian opiskelijamäärän korotusta ja harkinnanvaraista korotusta opettajien yms. palkkaamiseen.

Varian lisäsuoritepäätöksen mukaisesta rahoituksesta haettiin 120 000 euron määrärahamuutosta myös irtaimen omaisuuteen, lentokoneen hankinnan lisärahasi. Muilta osin irtaimen omaisuuden määrärahan ennustetaan riittävän.

Varialle myönnettiin myös 9.6.2020 päivätyllä päätöksellä 2,4 milj. euroa lisärahoitus opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen sekä opetuksen ja ohjauksen tukitoimiin vuosille 2020–2023. Lisärahoitus on suunniteltu käytettäväksi vuosina 2021–2023. Varialle myönnettiin 25.6.2020 strategiarahoitusta 263 000 euroa käytettäväksi vuosien 2020–2021 aikana.

Maahanmuuttajien osaamiskeskus sai rahoitusta toimintaansa 400 000 euroa ja osaamiskeskuksen kautta koordinoitavaan maahanmuuttajavanhempien suomen kielen opetukseen 500 000 euroa.

Toiminnan kehittäminen ja keskeiset muutokset

Elokuussa kunnalliseen varhaiskasvatukseen tuli noin 7 300 lasta, joka on 5 200 lasta enemmän kuin keväällä. Lapsia on viime vuoden elokuuhun verrattuna 2 500 vähemmän. Osa varhaiskasvatuksen lapsista ei ole palannut varhaiskasvatukseen koronatilanteesta seuranneen epävarman tilanteen vuoksi.

Kaikki varhaiskasvatuksen yksiköt on avattu normaalisti elokuussa, ja henkilöstö on palannut omiin töihinsä varhaiskasvatukseen.

Uudet päiväkodit elokuussa 2020

- Kaivoksen päiväkodin uudisosa (lisää 136 paikkaa)
- Veturin päiväkotit, osittain korvaava (lisää 106 paikkaa)
- Vapaalan paviljonki, kokonaan korvaava (42 paikkaa)

Perusopetuksessa siirryttiin pääsääntöisesti etäopetukseen 18.3.2020 alkaen. Lähiopetukseen palattiin 14.5.2020. Kevään osalta myöskään työelämäpainotteisesti opiskelevien 9.luokkalaisten työelämäjaksot eivät toteutuneet. Aamu- ja iltapäivätoimintaa ei järjestetty etäopetuksen aikana. Elokuussa kaikki perusopetuksen oppilaat ovat aloittaneet lähiopetuksessa. Digitalisaation hyödyntäminen oppimisessa on noussut opetuksen järjestämisen keskiöön.

Hämeenkylässä koulun toiminta alkoi 1.8.2020 alkaen uudessa koulurakennuksessa, jolloin luovuttiin Variston ja Tuomelan opetuspaikkojen koulukäytöstä. Opetussuunnitelman 1.8.2020 voimaan astuvat arviointia koskevat muutokset on työstetty kevätlukukaudella 2020 etänä ja työ jatkuu syksyllä.

Toisen asteen koulutuksessa siirryttiin etäopetukseen 16.3. alkaen. Lukioiden etäopetus jatkui lukuvuoden loppuun saakka. Variassa siirryttiin osittain lähiopetukseen 14.5. Toisen asteen koulutuksessa on valmistauduttu oppivelvollisuuden mahdolliseen laajentamiseen ja kuntakokeiluun.

Lukiokoulutusta on kehitetty 1.8.2021 käyttöön otettavan opetussuunnitelman mukaisesti. Variassa jatketaan tiimitoimintamallin käyttöönottoa. Työelämäyhteistyön painopisteenä on kumppanuussopimuksiin perustuvan yhteistyön sekä Varian tarjoamien koulutuspalveluiden kehittäminen ja tuotteistaminen kasvattaen samalla tavoiteopiskelijavuosimäärää hallitusti.

Ruotsinkielisten palveluiden koordinoitiin, kehittämiseen ja seurantaan palkattiin koordinaattori 2.3.2020 alkaen. Koordinaattorin työtehtäviin kuuluu myös Svenska kommitténin ja kaksikielisyystyöryhmän sihteerinä toiminen. Koronapandemian takia vaikuttamistoimielimen kokoukset siirrettiin suunnitelmasta poiketen eteenpäin, mutta kiireelliset asiat käsiteltiin sähköisesti.

Ruotsinkielinen esiopetus, perusopetus ja lukio siirtyivät etäopetukseen 16.3.2020. Esiopetuksessa ja perusopetuksessa palattiin lähiopetukseen 14.5.2020, mutta lukiossa jatkettiin etäopetusta lukuvuoden loppuun saakka. Varhaiskasvatuksessa annettiin huoltajille vahva suositus hoitaa lapset kotona 16.3.2020 – 14.5.2020 väliselle ajalle ja noin 80 prosenttia lapsista siirtyi kotihoitoon.

Ruotsinkielisen perusopetuksen ja lukiokoulutuksen pedagogisen osaamisen kehittämisprojekti Challenging Learning jatkui. Lukiokoulutuksessa valmistauduttiin oppivelvollisuuden mahdolliseen laajentamiseen sekä työstettiin 1.8.2021 käyttöön otettavaa opetussuunnitelmaa.

16

KAUPUNKIKULTTUURI

Toimialan talousarvion toteumaennuste

1 000 €	TP 2019	TA 2020	TOT 1-8 2020	TOT-% 2020	ENNUSTE 2020
TOIMINTATULOT	10 897	10 503	6 088	58	9 854
TOIMINTAMENOT	-66 455	-70 218	-44 680	64	-69 066
TOIMINTAKATE	-55 558	-59 716	-38 592	65	-59 213

Palvelualueittain toteuma

1 000 €	TA-menot	TOT 1-8	%	TA-tulot	TOT 1-8	%	TA-toimintakate
10 Vapaa-ajan lautakunta	-69	-34	49	0	0		-69
20 Yhteiset palvelut	-1 560	-1 145	73	0	0		-1 560
37 Kirjasto- ja asukaspalvelut	-20 501	-12 814	63	2 292	1 396	61	-18 209
331 Kulttuuripalvelut	-7 455	-4 802	64	365	311	85	-7 090
34 Liikunta	-26 266	-16 641	63	5 637	2 580	46	-20 629
35 Nuorisio	-9 288	-5 887	63	880	1 027	117	-8 408
Kaupunkikulttuuri bruttoyksiköt yhteensä	-65 139	-41 323	63	9 174	5 314	58	-55 965
332 Musiikkiopisto	-4 143	-2 743	66	1 016	590	58	-3 127
333 Kuvataidekoulu	-937	-613	65	313	184	59	-624
Kaupunkikulttuuri nettoyksiköt yhteensä	-5 079	-3 356	66	1 328	774	58	-3 751
Toimiala yhteensä	-70 218	-44 680	64	10 503	6 088	58	-59 716

Sitovat määrärahat

Kaupunkikulttuurin bruttoyksiköiden tulojen toteutuma 31.8.2019 on 58 prosenttia ja menojen toteutuma 63 prosenttia. Koko vuoden osalta tulojen ennustetaan alittuvan 0,65 milj. euroa ja menojen 1,15 milj. euroa pääosin koronaviruspandemian ja kaupunginhallituksen asettamien taloudenrajoittamistoimenpiteiden sekä Hakunilan uimahallin ennakoimattoman peruskorjauksen vaikutuksesta. Nettoyksiköiden toimintakatteiden ennustetaan alittuvan hieman.

Irtaimen omaisuuden määrärahan on alittumassa 0,15 milj. euroa sovittujen säästötoimenpiteiden sekä kulttuurikeskus Orvokin kalustamisen siirtymisen vuoksi. Kivistön kirjaston ja nuorisotilojen ensikalustamiseen liittyvät budjetoimattomat hankinnat voitiin toteuttaa tämän määrärahan sisällä.

Talousarvion toteutuminen 2020

Kaupunkikulttuurin toimialan kahden ensimmäisen vuosikolmanneksen talouden toteumaan ovat vaikuttaneet merkittävästi koronaviruspandemian vaikutukset sekä tämän seurauksena kaupungin hallituksen asettamat talouden rajoittamistoimenpiteet. Elokuun ennusteessa toimintatuottojen arvioidaan kuitenkin alittuvan noin 650 000 euroa. Nuorisopalveluiden ja aikuisopiston budjetoitua suuremmat hankeavustukset sekä liikuntapaikkojen mainos- ja nimimyyntistä saatavat tuotot kasvattavat tuloja, mutta poikkeustilan vuoksi suljetuista toimitiloista ja palveluista kertymättä jäävät maksutuotot painavat ennusteen alijäämäiseksi.

Toimintakulut ovat elokuun ennusteen mukaan alittumassa noin 1,15 milj. euroa. Toimialalle asetetut talouden rajoittamistoimenpiteet ovat toteutumassa suunnitellusti. Keväällä suljetuista palveluista ja toimitiloista saatujen säästöjen lisäksi henkilöstömenot alittuvat rekrytointien lykkäämisillä ja aukioloaikojen supistamisilla. Lisäksi säästöä on toteutettu vähentyneinä aine- ja tarvike- sekä palveluostoina. Kaupunkikulttuurin toimialan koordinoimille kaupunkitasoille hankkeille, lasten ja nuorten vaikuttajapäivälle ja myönteisen erityiskohtelun ohjelmalle, asetetut säästötavoitteet ovat myös toteumassa. Menoylitykset johtuvat aikuisopiston ja nuorisopalveluiden budjetoimattomien hankkeiden menoista sekä liikuntapalveluiden avustuksista, jotka ylittyvät liikuntapaikkojen nimi- ja mainosmyynnin tuloja vastaavalla summalla edustusjoukkueille jaettavina avustuksina.

Nettobudjetoitujen yksikköjen (musiikkiopiston ja kuvataidekoulun) toimintakatteiden ennustetaan alittuvan yhteensä 35 000 euroa.

Toiminnan kehittäminen ja keskeiset muutokset

Kahden ensimmäiset vuosikolmanneksen aikana on jatkettu uuden toimialan sekä sen johtamisjärjestelmän rakentamista johtoryhmän ja laajennetun johtoryhmän voimin. Alkuvuosi toteutui pääosin suunnitellusti, mutta keväällä koronaviruspandemian vuoksi suurin osa toimialan palveluista ja toimipaikoista jouduttiin sulkemaan. Lyhyessä ajassa luotiin erilaisia koteihin virtuaalisesti tarjottavia palveluita, joista suosituimpia jatkettiin myös poikkeusolojen jälkeen. Valtaosa toimialan toimipisteistä ja palveluista avautui kesä-elokuussa normaalikäyttöön. Talouden rajoittamistoimenpiteenä heinäkuussa oli avoinna vain osa kirjastoista. Säästöjen vuoksi Vantaan kirjastojen ja Vantaa-infojen aukioloaikoja on supistettu 10.8. alkaen. Suuria tapahtumia on jouduttu perumaan ja järjestetyissä tapahtumissa on jouduttu turvautumaan poikkeusjärjestelyihin. Ulkoliikunnan harrastaminen on ollut suosittua, mutta uimahallien, kuntosalien ja ohjatun liikunnan kävijämäärät ovat olleet edellisvuotta pienemmät. Hakunilan uimahalli on ollut suljettuna ennakoimattomasta peruskorjauksesta johtuen. Martinlaakson uimahallin peruskorjaustyöt valmistuivat elokuussa. Poikkeustilan myötä nuorisopalvelut kohdisti resursseja jalkautuvaan nuorisotyöhön sekä digitaalisiin palveluihin. Näiden piirissä kohdattiin kevään ja kesän aikana satoja ellei jopa tuhansia nuoria.

Kivistön uusien kirjasto- ja nuorisotilojen kalustaminen on käynnissä, tavoitteena on avata tilat lokakuussa. Kokonaisuudessaan toimintaa on jouduttu sopeuttamaan poikkeustilan ja sen tuomien säästöpainoiden vuoksi. Toimialalla on varauduttu koronaviruspandemian toiseen aaltoon ja mahdollisiin toimipisteiden sulkemisiin, lisääntyvään etätyöskentelyyn ja digitaalisen palvelutarjonnan laajentamiseen.

14 KAUPUNKIYMPÄRISTÖ

Toimialan talousarvion toteumaennuste

1 000 €	TP 2019	TA 2020	TOT 1-8 2020	TOT-% 2020	ENNUSTE 2020
TOIMINTATULOT	266 801	277 187	176 773	64	272 268
TOIMINTAMENOT	-219 826	-237 541	-146 810	62	-242 489
TOIMINTAKATE	46 975	39 646	29 964	76	29 779

Taulukko ei sisällä Helsingin seudun ympäristöpalvelujen (HSY) lukuja.

Palvelualueittain toteuma

1 000 €							
Palvelualue	TA-menot	TOT 1-8	%	TA-tulot	TOT 1-8	%	TA-toimintakate
1410 Kaupunkisuunnittelu- lautakunta	-97	-40	41	0	0		-97
1420 Yhteiset palvelut	-2 644	-1 440	54	0	0		-2 644
1430 Kiinteistöt ja asuminen	-6 688	-4 002	60	38 446	18 683	49	31 758
1440 Kaupunkisuunnittelu	-4 160	-2 595	62	264	145	55	-3 896
Kaupunkisuunnittelulautakunta bruttoyksiköt yhteensä	-13 589	-8 077	59	38 710	18 828	49	25 121
1475 Rakennusvalvonta	-3 682	-2 160	59	4 560	2 662	58	878
Kaupunkisuunnittelulautakunta nettoyksiköt yhteensä	-3 682	-2 160	59	4 560	2 662	58	878
Kaupunkisuunnittelulautakunta yhteensä	-17 271	-10 237	59	43 270	21 490	50	25 999
1501 Tekninen lautakunta	-65	-17	26	0	0		-65
1450 Kuntatekniikan keskus	-43 820	-21 848	50	26 555	15 764	59	-17 265
1451 Joukkoliikenne	-53 166	-36 940	69	12 700	8 474	67	-40 466
Tekninen lautakunta bruttoyksiköt yhteensä	-97 051	-58 805	61	39 255	24 239	62	-57 796
1520 Tilakeskuksen tulosalue	-123 029	-72 450	59	196 787	126 320	64	73 758
1452 Varikko	-5 306	-3 314	62	6 242	4 592	74	936
Tekninen lautakunta nettoyksiköt yhteensä	-128 335	-75 764	59	203 029	130 912	64	74 694
Tekninen lautakunta yhteensä	-225 386	-134 569	60	242 284	155 151	64	16 898
1474 Ympäristölautakunta	-63	-17	27	0	0		-63
1476 Ympäristökeskus	-3 821	-2 473	65	633	619	98	-3 188
Ympäristölautakunta yhteensä	-3 884	-2 490	64	633	619	98	-3 251
Toimiala yhteensä	-246 541	-147 296	60	286 187	177 259	62	39 646

Taulukko sisältää Helsingin seudun ympäristöpalvelujen (HSY) lukuja;

-9 000	-486	5	9 000	486	5	0
--------	------	---	-------	-----	---	---

Sitovat määrärahat

Pandemian luoma poikkeustilanne luo haasteita kuntataloudelle. Poikkeustilanne vaikuttaa merkittävästi joukkoliikenteen kuntaosuuteen ja maanmyyntivoittoihin. Poikkeustilanteesta johtuen kaupunkiympäristön

toimialan käyttötalouteen kohdistuu kahden miljoonan euron säästötavoitteet vuodelle 2020. Investoinneissa tavoitellaan 8 milj. euron säästöjä. Rakentamisinvestointeihin ei esitetä korotuksia Hämeenkyllän koulun rakentamishankkeen vuoksi, joten muita rakentamishankkeita karsitaan 13,5 milj. euroa vuonna 2020.

Vantaan ratikan suunnittelua on edistetty yleissuunnitelmaa tarkentavilla selvityksillä sekä lähtötietojen ja suunnitteluperiaatteiden kokoamisella sekä tekemällä vaadittavat rekrytoinnit. Laajemmat suunnittelukokoukset käynnistyvät syksyllä 2020. Uudessa MAL-sopimuksessa valtio sitoutuu rahoittamaan ratikan suunnittelua.

Talousarvion toteutuminen 2020

Vuodelle 2020 haasteita tuo korona -pandemia, jonka taloudellisia vaikutuksia ei pystytä vielä täysin ennustamaan. Maanmyyntivoittojen tavoitteen saavuttaminen on taloustilanteen takia epävarmaa. Suhdanteen huippu ohitettiin 2018–2019 ja pandemian aiheuttama taloudellinen epävarmuus heijastuu suoraan myös kaupungin tontinluovutuksiin ja niistä saataviin tuloihin. Maanmyyntivoittojen arvioidaan alittavan budjetoidun 10 milj. eurolla. Maankäyttösopimustulojen ennustetaan toteutuvan kuitenkin hieman yli budjetoidun.

Poikkeustilanne vaikuttaa merkittävästi myös joukkoliikenteen kuluihin ja HSL:n kuntaosuuden arvioidaan ylittävän talousarvion merkittävästi. Joukkoliikenteeseen on esitetty 14 milj. euron määräraha-eräkorotusta. Poikkeustilanteen astuttua voimaan HSL-lipputulot putosivat merkittävästi. Kesäkuukausien aikana lipunmyynti on elpynyt, mutta lipputulot ovat edelleen tavanomaista pienempiä. HSL:n tekemät säästöt eivät riitä kattamaan lipputulosten pienentymistä. HSL hakee valtiolta tukea joukkoliikenteen järjestämiseksi syksyllä 2020.

Asuntorakentamisen huippu saavutettiin vuonna 2019 toteuman ollessa yli 5 000 uutta asuntoa. Alkuvuonna on valmistunut suhteellisen vähän asuntoja ja uudisrakennuksia. Alkuvuodesta myönnettyt ja aloitettujen kohteiden määrät ovat olleet hieman kymmenen vuoden keskiarvon yläpuolella. Lupapisteessä on tullut viereille lupahakemuksia tai alustavia tiedusteluja jopa hieman enemmän kuin tavallisesti. Myös lupajaostoon ja kaupunkikuvaneuvottelukuntaan on ollut tulossa tavallista enemmän hankkeita.

Kaupunkiympäristö toteuttaa 2 milj. euron säästötoimenpiteet toimialan käyttötalouteen ja kunnallisteknisissä investoinneissa tavoitellaan 8 milj. euron säästöjä. Rakentamisinvestointeihin ei esitetä korotuksia Hämeenkyllän koulun rakentamishankkeen vuoksi, joten muita rakentamishankkeita karsitaan 13,5 milj. euroa vuonna 2020.

Toiminnan kehittäminen ja keskeiset muutokset

Pandemia muutti arjen työtä merkittävästi keväällä. Toimialan henkilöstö siirtyi etätöihin mahdollisuuksien mukaisesti. Toimialan palvelutuotanto pystyttiin toteuttamaan pääsääntöisesti ilman merkittävää haittaa. Lautakunnat järjestettiin sähköisiä kanavia käyttäen ilman ongelmia.

Vantaan ratikan suunnittelua on edistetty yleissuunnitelmaa tarkentavilla selvityksillä sekä lähtötietojen ja suunnitteluperiaatteiden kokoamisella. Kaikki tarvittavat rekrytoinnit saatiin tehtyä kesän 2020 aikana. Ensimmäinen katusuunnittelupaketti on jo kilpailutuksessa. Kaavoituksen osalta ratikan kaavarunkotyön valmistelu ja asemakaavoituksen ohjelmointi on käynnistetty. Uudessa MAL-sopimuksessa valtio sitoutuu maksamaan 30 prosenttia (6,1 milj. euroa) suunnittelukustannuksista. Ratikalle ei myönnetty EU-rahoitusta.

Vuoden alussa julkisen kaupunkitilan suunnittelussa ja yleisiä alueita koskevassa lupakäsittelyssä siirryttiin MATTI-ympäristöön. Lupapisteiden ja MATTI-järjestelmän välistä integraatiota on kehitetty. MATTI-hankkeen osalta viimeiseen käyttöönottoon sisältyivät rakentaminen ja rakennuttaminen sekä kunnallistekniikan toteuttamisen ohjelmointi sekä maankäyttösopimukset ja niihin liittyvät kunnallistekniikan toteuttamissopimukset. MATTI-hanke päätettiin virallisesti 17.8.2020 ohjausryhmän kokouksessa. MATTI-järjestelmän priorisoitu jatkokehittäminen alkaa välittömästi.

Sisäilmaselvityksiä ja tarkastuksia tehtiin normaaliin tapaan myös poikkeusolojen aikana pääasiassa käytöstä poissa olevissa kohteissa. Ensikäyntejä odottavien kohteiden jono on saatu purettua ja selvityksessä olevia sisäilmaongelmakohteita oli noin 40. Vastaavasti toimipisteiden ollessa suljettuna, kunnossapitotöitä priorisoitiin tälle ajalle. Vuoden 2020 aikana on tehty sisäilmakorjauksia 17 koulussa ja päiväkodissa.

Tieliikennelain kesäkuussa voimaan astuneen uudistuksen myötä on aloitettu poikkeuspysäköinnin sallivien tunnuksien myöntämisen sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalle. Tunnuksien käyttöönotto tarjoaa kotihoidon sekä kotisairaanhoidon palveluita tarjoaville työntekijöille pitkään toivottua helpotusta pysäköintiin.

Kaupunkiympäristön myönteisen erityiskohtelun (MEK) toimenpiteet tähtäävät lähiympäristön viihtyisyyden ja turvallisuuden lisäämiseen. Kaikille MEK-alueille on lisätty siivouskertoja, roskiksia, penkkejä, kesäkukkaisutuksia ja leikkivälineitä. Osallistuvan budjetoinnin vuorovaikutusprosessit on käynnistetty elokuussa. Street Art Vantaan kanssa tehdään yhteistyöprojekteja, jotka ovat lähteneet hyvin käyntiin.

Joukkoliikenteen sukupuolitietoinen budjetointi -pilottiprojektissa on selvinnyt, että liikkumistavat ja liikkumisen syyt ovat sukupuolittuneita ja joukkoliikenteen muutoksilla on sukupuolittuneita vaikutuksia. HSL:n talous- ja toimintasuunnitelmasta antamassaan lausunnossa Vantaan kaupunki toivoo HSL:n luovan mittareita tasa-arvon vuosittaisen edistymisen seurantaan joukkoliikenteessä.

Resurssiviisauden tiekartan ja sen toteutussuunnitelmien toimenpiteiden toteuttamista on koottu toimialoilta ympäristötilinpitoon ja ympäristövastuuraporttiin. Ympäristövastuuraportti on esitelty kaupunginhallitukselle sekä valtuustolle. Hiilineutraali Vantaa 2030 -strategiateeman johtoryhmä "Hiilijory" on käynnistänyt työnsä.

Kiertotaloutta edistämään käynnistetty Horizon2020-hanke (CIRCuiT eli circular construction in regenerative cities) etenee, kuten myös EAKR 6 Aika -rahoituksella toteutettavat Ilmastoviisaat taloyhtiöt -hanke. Koronapandemian takia Ympäristöministeriön rahoittama Vastuullinen vantaalainen -hankkeen tapahtumakonseptit muutettiin videoiden tuotantoon. Pandemian takia ötökkä-teemavuoden lähiluonto-oppaat painottivat digitaalista toimintaa, erityisesti ympäristökasvatuksellisen luontomateriaalin tuottamista ja etäopastuksia videomuodossa. Luontoretkitoiminta käynnistettiin toukokuun lopussa rajaamalla osanottajien määrää koronan takia.

LIIKELAITOKSET

1 000 €

Palvelualue	TA-menot	TOT 1-8	%	TA-tulot	TOT 1-8	%	TA-toimintakate
211 Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitos	-38 563	-25 169	65	40 119	26 592	66	1 556
213 Suun terveydenhuollon liikelaitos	-23 264	-14 731	63	23 507	9 985	42	243
Liikelaitokset yhteensä	-61 827	-39 901	65	63 626	36 577	57	1 799

Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitos

Talousarvion toteumaennuste

1 000 €	TP 2019	TA 2020	TOT 1-8 2020	TOT-% 2020	ENNUSTE 2020
TOIMINTATULOT	38 970	40 119	26 592	66	40 119
TOIMINTAMENOT	-37 387	-38 563	-25 169	65	-38 817
POISTOT	-1 250	-1 556	-945	61	-1 550
LIIKEYLIJÄÄMÄ / -ALIJÄÄMÄ	333	0	478		-248
RAHOITUSTULOT JA -MENOT	2	0	2		0
YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ) ENNEN VARAUKSIA	334	0	480		-248
Poistoeron lisäys/vähennys	342	0	209		0
Varausten lisäys/vähennys	0	0	0		0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	676	0	690		-248

Sitovat määrärahat

1 000 €	TA 2020	TOT 1-8 2020
Liikeylijäämä	0	478
Bruttoinvestoinnit	-2 300	-973

Pelastuslaitoksen toiminta ja talous on toteutunut suunnitelmien mukaisesti.

Talousarvion toteutuminen 2020

Pelastuslaitoksen alkuvuosi on toteutunut suunnitelmien mukaisesti koronasta aiheutuneista toimenpiteistä huolimatta. Toimintatuotot ovat toteutuneet lähes ennakoidusti. Toimintamenot ovat alittaneet talousarvion liiketoiminnan muiden kulujen ja poistojen osalta. Toimintamenojen on arvioitu olevan tavanomaista suuremmat koronapandemiaan varautumisen vuoksi.

Toiminnan kehittäminen ja keskeiset muutokset

Normaalin alkukevään jälkeen Suomen ja myös Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen toimintaan vaikutti suuresti Kiinasta levinnyt koronavirus. COVID-19 virus aiheutti maailmanlaajuisen pandemian ja Suomeen julistettiin poikkeusolot 16.3.2020 ja valmiuslainsäädäntöä otettiin käyttöön 17.3.2020 alkaen. Pelastuslaitos siirsi valvontakäynnit, turvallisuuskoulutuksen ja muut asiakaskontaktit myöhempään ajankohtaan. Pelastuslaitoksen tehostettu tilanneseuranta alkoi 16.3.2020 ja jatkui toukokuun loppuun. Kesällä palattiin asteittain lähes normaaliin turvallisuusohjeiden mukaiseen toimintaan. Pandemiaan varautuminen aiheuttanut lisäkustannuksia, mutta pelastuslaitos on arvioinut selviytyvänsä niistä vuoden 2020 talousarvion puitteissa.

Pelastuslaitos on valmistellut palvelutasopäätösluonnoksen, joka on parhaillaan lausuntokierroksella toimialueen kunnissa. Palvelutasopäätöksen rakenteen suunnittelussa on tehty tiivistä yhteistyötä Uudenmaan pelastuslaitosten kanssa.

Pelastuslaitos osallistuu SOTE-uudistuksen valmisteluun. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen johtokunta antoi lausunnon Uudenmaan erillisratkaisusta helmikuun kokouksessaan. Sote-maakuntauudistuksen ministereit esittelivät Vantaa-Kerava ja Keski-Uudenmaan alueilla lainsäädännön ja uudistuksen tilannetta.

Suun terveydenhuollon liikelaitos

Talousarvion toteumaennuste

1 000 €	TP 2019	TA 2020	TOT 1-8 2020	TOT-% 2020	ENNUSTE 2020
TOIMINTATULOT	23 035	23 507	9 985	42	22 071
TOIMINTAMENOT	-23 928	-23 264	-14 731	63	-23 468
POISTOT	-52	-32	-23	71	-32
LIIKELIJJÄÄMÄ / -ALIJÄÄMÄ	-946	211	-4 769		-1 429
RAHOITUSTULOT JA -MENOT	-211	-209	-131		-209
YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ) ENNEN VARAUKSIA	-1 157	1	-4 900		-1 638
Poistoeron lisäys/vähennys	0	0	0		0
Varausten lisäys/vähennys	0	0	0		0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-1 157	1	-4 900		-1 638

Sitovat määrärahat

1 000 €	TA 2020	TOT 1-8 2020
Liikelijäämä	211	-4 769
Lainan korko	-159	-106
Korvaus peruspääomasta	-68	-45
Bruttoinvestoinnit	0	0

Liikelaitoksessa aloitettiin asteittain potilaiden kiireetön hoito huomioiden pandemian aiheuttamat muutokset toimintatapojen potilas- ja työturvallisuudessa sekä hoidontarpeen kiireellisyys ja välttämättömyys.

Suoritettujen painotettujen toimenpiteiden määrä 1–8/2020 on 37 prosenttia alle vastaavan edellisvuoden tasosta. Tulos on vahvasti tappiollinen.

Koko vuoden 2020 osalta tulos on tappiollinen. Toiminnan tervehdyttämissuunnitelma vuosille 2021–2024 on tehty.

Talousarvion toteutuminen 2020

Liikevaihto 1–8/2020 oli 10,0 milj. euroa vuoden 2020 talousarvion toteuma-asteen ollessa 42,5 prosenttia. Painotettujen toimenpiteiden osalta talousarvion toteuma-aste on 43,2 prosenttia. Asiakaskäyntien suhteen toteuma-aste on 35,5 prosenttia. Toiminnan volyymin lasku johtuu pandemiasta, erityisesti huhti-toukokuun aikana toiminta-aste verrattuna vastaavaan aikaan 2019 oli noin 80 prosenttia alhaisempi.

Operatiiviset kulut 1–8/2020 olivat 14,8 milj. euroa talousarvion toteuma-asteen ollessa 63,3 prosenttia. Pandemian seurauksena toiminta-aste on asteittain syksyllä nostettu noin 75 prosentin tasoon verrattuna edelliseen vuoteen.

Suun terveydenhuollon liikelaitoksen suunnitelman mukaiset poistot ja rahoituserät 1–8/2020 olivat asetettujen tavoitteiden mukaiset.

Suun terveydenhuollon liikelaitoksen hoitoyksiköitä korvataan vanhenemisen seurauksena, hoitoyksiköiden korvaushankinnat toteutetaan leasingsopimusjärjestelyillä.

Koko vuoden 2020 osalta ennuste osoittaa merkittävää alijäämää. Syksyn epävarmuustekijöiden vuoksi ennuste on edelleen alkuvuodesta laaditun ennusteen mukainen. Palvelusopimuksen määrävelvoitteet eivät tule toteutumaan. Talouden tervehdyttämiseksi on laadittu suunnitelma, joka kattaa vuodet 2020–2024. Ennusteeseen on merkitty vuodelle 2020 toiminta-avustusta (2,0 milj. euroa).

Toiminnan kehittäminen ja keskeiset muutokset

Suun terveydenhuollon liikelaitoksen toiminta oli suurelta osin pysäytetty huhti-toukokuun aikana, osittain vielä kesäkuussakin. Kiireellinen ja välttämätön hoito toimi normaalisti, kiireetön hoito oli keskeytetty. Henkilökuntaa oli siirtynyt muiden yksiköiden palvelukseen.

Liikelaitoksessa aloitettiin asteittain kesäkuusta alkaen potilaiden kiireetön hoito huomioiden pandemian aiheuttamat muutokset toimintatapojen potilas- ja työturvallisuudessa sekä hoidontarpeen kiireellisyys ja välttämättömyys.

Koronaepidemia on lisännyt suun terveydenhuollon vaihtoehtoisten palveluiden kehittämistä ja jouduttanut etäpalveluiden käyttöönottoa. Videovastaanottopalvelu otettiin epidemiatilanteessa käyttöön nopeutetulla aikataululla pienten lasten tarkastuksissa, oikomishoidossa ja terveydenedistämässä ja neuvonnassa. Myönteisen erityiskohtelun toimintaohjelma (MEK-projekti) on keskittynyt kuntalaisille suunnattuihin asukastapahtumiin, painottuen kesäaikana lasten- ja nuorten tapahtumiin. Kuntalaisten suun terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen toimenpiteineen on toteutunut suunnitelman mukaisesti.

Suun terveydenhuollossa on tuotettu kuluvan vuoden tammi-elokuussa 52 710 hammaslääkärikäyntiä (87 312 vuoden 2019 vastaavana ajankohtana), 18 030 suuhygienistikäyntiä (34 858 vuoden 2019 vastaavana ajankohtana) ja 1 986 hammashoitajakäyntiä (6 936 vuoden 2019 vastaavana ajankohtana). Käyntimäärät vähenivät erityisesti huhti-kesäkuun aikana pandemian vaikutuksesta.

RAHASTOT

Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahasto

Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahastosta rahoitetaan Kivistön ja muiden keskusten kehittämistä, suunnittelua ja toteuttamista. Vuoden 2020 aikana rahastosta on rahoitettu mm. Tikkurilan jokirannan kehittämishankkeita ja Koivukylän taidehanketta. Poikkeustilanteen johdosta rahaston investoinneissa on valmistauduttu 1 milj. euron säästötoimenpiteisiin.

Asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahasto

Asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston tarkoitus on edistää asuntotuotantoa, kiinteistöjen ja kiinteän omaisuuden hankintaa ja kehittämistä sekä talon- ja infrastruktuurin rakentamista ja elinkeinopolitiikan tukemista.

Rahaston pääoma oli vuoden 2019 tilinpäätöksen mukaan 95.743.816,61 euroa. Lainasaamisten määrä oli 46.101.308,86 euroa. Arvio vuoden 2020 aikana rahastoon palautuvista lyhennyksistä on 2.031.331,69 euroa ja koroista 112.975,51 euroa. Rahaston käytettävissä oleva määrä 2020 on 51.786.814,95 euroa.

Alkuvuonna 2020 rahastosta ei ole myönnetty uusia lainoja tai avustuksia.

Sosiaalinen luototus

Sosiaalisessa luototuksessa myönnetään edullisia luottoja pienituloisille ja vähävaraisille kuntalaisille sekä annetaan taloudellista neuvontaa ja ohjausta luottoa haettaessa sekä tarvittaessa myös luoton maksuohjelman aikana. Taloudellista neuvontaa ja ohjausta annetaan myös ajanvaraus- ja neuvontanumerossa puhelinajoilla. Yksikön työntekijät avustavat tarvittaessa sosiaalitoimen työntekijöitä löytämään ratkaisuja asiakkaiden taloudellisiin ongelmiin.

Asiakkaat ovat pääosin velkaantuneita kuntalaisia ja luoton hakemisen tarkoituksena on ollut velkojen järjestely. Yksikön tavoitteena on saada pienituloisia ja vähävaraisia kuntalaisia käyttämään sosiaalisia luottoja myös kodin hankintoihin ja muihin välttämättömiin tarpeisiin ja tällä tavoin ennaltaehkäistä kuntalaisten ylivelkaantumista.

Kaupungin sisäisiä yhteistyötahoja ovat mm. sosiaalityön eri yksiköt, sosiaali- ja potilasasiamies, talous- ja velkaneuvonta sekä VAV Asunnot Oy. Ulkoisina yhteistyötahoina ovat muut pääkaupunkiseudun sosiaalisen luototuksen yksiköt ja Takuusäätiö. Yhteistyötä tehdään asiakasasioissa myös seurakunnan diakoniatyön, edunvalvonnan, ulosottoviraston ja kolmannen sektorin kanssa. Tiivistä yhteistyötä tehtiin erityisesti nuorten sosiaalityön kanssa ja nuoria velkaantuneita asiakkaita tavattiin matalalla kynnyksellä sosiaalisen luototuksen tarpeen kartoittamiseksi.

Luottoja myönnettiin 1.1.2020-31.8.2020 yhteensä 26. Kielteisiä luottopäätöksiä tehtiin 45 kpl. Kuntalaisilla esiintyy edelleen runsaasti ylivelkaantumista. Luottoja voitaisiin myöntää rahaston kannalta enemmänkin, mutta hakijoilla ei useinkaan ole realistisia mahdollisuuksia luoton takaisinmaksuun.

Luoton jo saaneille asiakkaille tehtiin 25 maksusuunnitelmaa rästiin jääneiden erien hoitamiseksi ja myönnettiin 113 lyhennysvapaata kuukautta.

Sosiaalisen luototuksen rahaston tuotot vähennettyinä kuluilla olivat ajalla 1.1. - 31.8.2020 yhteensä 9 108,62 euroa.

Sosiaalilautakunta on vahvistanut 13.6.2016 § 20 Vantaan sosiaalisen luototuksen lainakoroksi korkolain 633/1982 12 §:n mukaisen viitekoron. Sosiaalisesta luotosta voidaan velalliselta periä kohtuullinen vuotuinen

korko, joka kuitenkin voi olla enintään korkolain 633/1982 12 §:ssä tarkoitettu viitekorko (Laki sosiaalisesta luototuksesta § 6).

Korkolain 633/1982 12 §:n mukainen viitekorko on 0,00 % ajalla 1.1.- 31.8.2020. Tuotot ovat edelleen pienet alhaisen korkotason vuoksi.

Rahastossa oli käytettävissä 31.8.2020 luottojen myöntämiseen 712 992,78 euroa.

Sosiaalisen luototuksen luottotoiminnan tavoitteeksi asetettiin 2004 luottotappioiden jääminen alle valtakunnallisen luottotappioprosentin kuusi (6 %) myönnettyjen luottojen kokonaismäärästä.

Rahaston luottotappiokirjaukset ovat 1.1.2020-31.8.2020 mennessä yhteensä 8 703,41 euroa mikä on 5,2 prosenttia myönnettyjen luottojen määrästä. Sosiaalisen luototuksen tavoitteessa on pysytty.

Vahinkorahasto

Rahaston tarkoituksena on kattaa kaupungin omistamaa tai kaupungin vastuulla olevaa kokonaan tai osittain vakuuttamatonta omaisuutta kohdanneet vahingot sekä muut vahingot, joista kaupunki on voimassa olevan lainsäädännön, kaupunginhallituksen tai – valtuuston päätöksen tai sopimuksen perusteella vastuussa.

Toisen vuosineljänneksen aikana rahastosta on maksettu noin 400 000 euroa, josta noin 26 500 euroa on toiminnasta aiheutuneita vahinkoja, noin 42 500 euroa vastuuvahinkoja ja noin 330 000 euroa vakuutusmaksuja.

INVESTOINNIT

1 000 €	TA 2020	TOT 1-8 2020	TOT-% 2020	Ennuste
INVESTOINTITULOT	5 000	1 277	25,5	5 000
Rakentaminen	-74 730	-43 388	58,1	-71 402
Uudisrakentaminen	-32 030	-24 979	78,0	-38 493
Korjausrakentaminen	-40 630	-18 182	44,8	-31 560
Vuokra- ja osaketilojen muutostyöt	-2 070	-226	10,9	-1 349
Aineeton omaisuus	-7 700	-3 730	48,4	-7 286
Julkinen käyttöomaisuus	-40 500	-24 294	60,0	-33 500
Liikennealueet	-27 235	-19 201	70,5	-26 120
Urheilualueet	-2 805	-1 435	51,1	-2 180
Virkistysalueet	-890	-26	3,0	-340
Ympäristörakentaminen	-6 520	-1 606	24,6	-1 820
Yhteishankkeet	-1 550	-1 788	115,3	-2 540
Vantaan ratikka	-1 500	-239	16,0	-500
Irtain omaisuus	-6 679	-1 293	19,4	-6 362
Kiinteä omaisuus	-10 000	-6 719	67,2	-10 000
Osakkeet ja osuudet	-3 266	-1 678	51,4	-3 266
VANTAAN KAUPUNGIN INVESTOINNIT	-142 875	-81 102	56,8	-131 816
Liikelaitosten ja rahastojen investoinnit	-7 100	-2 535	35,7	-6 100
BRUTTOINVESTOINNIT YHTEENSÄ	-149 975	-83 637	55,8	-137 916
INVESTOINNIT NETTO	-144 975	-82 360	56,8	-132 916

Rakentaminen

Vuoden 2020 toimitilainvestointien ennustetaan toteutuvan 71,4 milj. euron kustannuksien eli alittavan hyväksytyt määrärahat noin 3,3 milj. eurolla. Ennusteessa on huomioitu Hämeenkyllän kouluhankkeen investointikustannusten siirtyminen tilakeskukselle toisin kuin oli budjetoitu sekä hankkeiden siirtymisiä myöhempään ajankohtaan.

Uudisrakentaminen

Uudisrakentamisen investointikustannusten ennustetaan ylittävän määrärahat noin 6,5 milj. eurolla. Ylitys johtuu budjetoimattoman Hämeenkyllän kouluhankkeen kustannuksista, Sisäympäristöpaviljonkikoulun sekä Varia Ojahaantie ja Leppäkorven koulun väistötilapaviljonkien kustannusten kirjaamisesta investointikuluiksi käyttötalouksien sijaan. Vuodelle 2019 allokoituja investointikustannuksia siirtyi vuodelle 2020 ja vuodelta 2020 siirtyi kustannuksia vuoteen 2021.

Kesän aikana valmistuivat tilakeskuksen määrärahoihin Kaivoksen II päiväkotit, Hämeenkyllän koulurakennus liikuntahalleineen sekä Vapaalan tilapäinen paviljonkipäiväkotit vuokrahankkeena.

Rakennusvaiheessa olivat Veturin päiväkotit, Leppäkorven koulun laajennus ja Tiedonjyvän päiväkotit Jokiniemen koulun yhteyteen sekä Myyrmäen urheilukentän huoltorakennus.

Suunnitteluvaiheessa olivat Lauhatien, Länsimäen ja Patotien päiväkodit. Uomarinteen päiväkodin suunnittelu keskeytettiin toistaiseksi ja investointia ehdotetaan myöhennettäväksi useilla vuosilla.

Aviapoliksen kouluhanke (Atomi) sisältäen päivähoito- ja nuorisotiloja sekä Maatutkimuksen ja kaupunkimitauksen tukikohtahanke olivat KVR-kilpailutusvaiheessa. Kivistön Ruusuapuun päiväkotia esitetään siirrettäväksi vuokrahankkeeksi ja hanke oli KVR/investori-kilpailutusvaiheessa.

Tarveselvitys- ja hankesuunnitteluvaiheessa olivat mm. Elmon uimahalli, Hakunilan urheilupuiston huoltorakennus, Vaskivuoren lukion laajennus, Mårtensdals kampus ja päiväkotia.

Lisäksi tarveselvitysvaiheessa olivat seuraavat loppuvuodesta 2020 tai alkuvuodesta 2021 tarvittavat tilapäiskäyttöön vuokrattavat paviljonkitilat: perusopetuksen käyttöön Kaivokselan, Peltolan, Sanomalan ja Veromäen kouluille paviljongit lisätiloiksi sekä Vierumäen koululle korvaava paviljonkikoulu. Lisäksi tarveselvitysvaiheessa oli varhaiskasvatukseen käyttöön korvaaviksi ja lisätiloiksi tarvittavat Koivukylän ja Rajakylän alueille sijoittuvat päiväkotipaviljongit.

Tarkastelujaksolla esiselvitysvaiheessa olivat Taidemuseo Artsin korvaavien toimitilojen hankinta, kauppa-keskus Myyringissä olevien kaupungin toimitilojen korvaavat toimitilat, Aviapoliksen kouluverkko, Vantaan lukioverkko- ja palveluskeskus sekä uudestaan esiselvitysvaiheeseen palautunut Varian ammattioppilaitoksen toimitilajärjestelyt. Ajanjaksolla valmistui seuraavat selvitykset: Myyrmäen ja Martinlaakson alueiden päiväkotiverkkojen yhdistäminen, Vantaan urheiluhalli- ja liikuntapaikkaselvitys sekä Itäisen Myyrmäen kouluverkko- ja palveluskeskus.

Konserniyhtiöiden hankkeita kaupungin uusiksi toimitiloiksi ei valmistunut tarkastelujaksolla. VAV:n Koisoniittyhanke Koivuhaassa oli suunnitteluvaiheessa. Kielotie 13 hybridirakennushankkeen (VTK) tarjousvaiheen neuvottelut käynnistettiin elokuussa. Tikkurilan vanhustenkeskus (VAV) sekä VTK Kiinteistöt Oy:n hankkeista Jokuoman ja Korson päiväkodit olivat tilakeskus vetoisesti hankesuunnitteluvaiheessa. Tikkurilan hyvinvointikeskus -hanke palautui uudestaan tarveselvitysvaiheeseen. Kaupunkikonsernin ulkopuolelta vuokrattujen Sanomalan lisäkoulutilojen vuokravaikutteiset muutostyöt olivat käynnissä Martinlaaksossa.

Korjausrakentaminen

Korjausrakentamisen kustannusten ennustetaan alittavan määräraharakennuksen noin 9,0 milj. eurolla, johon hankkeiden aikatauluviiveistä ja pandemian aiheuttamista säästötarpeista.

Tarkastelujaksolla suurimmista hankkeista valmistuivat Västersundin koulun korjaus- ja muutostyöt, Solkikujan ja Urheilupuiston päiväkotien korjaustyöt, Nikinmäen koulun tilamuutokset ja pihan lähiliikunta- ja leikkipaikka sekä Simonkylän koulun pihatyöt ja lähiliikuntakenttä, Vantaan museon hissihanke, Mikkolan koulun uuden lämmönjakotilan rakentaminen, Palojärven virkistysalueen viemäröintityöt sekä Bjursin navetan kattokorjaustyöt.

Rakennusvaiheessa olivat Leppäkorven koulun muutos- ja korjaustyöt laajennushankkeen yhteydessä, Kulttuurikeskus Orvokin peruskorjaus, Louhelan päiväkodin osittainen peruskorjaus ja Håkansbölen kartanon talousrakennusten korjaustyöt sekä Lehdokin ja Tähdennon päiväkotien pihakorjaustyöt.

Suunnitteluvaiheessa olivat mm. Kilterin koulun muutos- ja korjaustyöt, Kuuselan perhekuntoutuskeskuksen muutostyöt, Martinlaakson uimahallin julkisivukorjaukset, Tikkurilan kirjaston WC-tilojen korjaustyöt, Kaulialan sairaalan V-osan kattokorjaustyöt, Bjursin virkistysalueella viemäröintityöt sekä Katrinebergin kartanopuiston piha-alueiden korjaustyöt. Simonkallion koulun korjaushanketta on siirretty useilla vuosilla, joten suunnitteluvaihetta ei ole aloitettu.

Tarveselvitys- tai hankesuunnitteluvaiheessa olivat mm. Kaivokselan koulun ja Mårtensdals skolan korjaus- ja muutostyöt, Vierumäen koulun tilamuutokset sekä yhdeksän päiväkodin osittaiset peruskorjaustyöt. Lisäksi Kadut ja puistot palvelualueen toimesta tarkastelujaksolla valmistui tarveselvitys Kulttuuritehdas Vernissan ja palokalustosuojan korjaus- ja muutostöistä.

Sisäilmaongelmien korjaustyöt jatkuivat monessa toimitilassa niihin suunniteltujen korjaustarpeiden mukaisesti ja resurssien sallimalla tavalla. Sisäilmakorjausten 5,0 milj. euron määräraha sisältyy korjausrakentamisen hankeryhmään. Vuoden 2020 aikana on tehty sisäilmakorjauksia 17 koulussa ja päiväkodissa sisältäen

mm. Hiekkaharjun ja Veromäen koulut sekä Simonmetsän ja Vantaanlaakson päiväkodit. Sisäilmakorjauksiin varattu määräraha arvioidaan ylittyvän noin 1,2 milj. eurolla.

Vuokra- ja osaketilojen muutostyöt

Vuokra- ja osaketilojen muutostöiden kustannusten ennustetaan alittavan määrärahat noin 0,7 milj. eurolla. Alitus johtuu mm. Pähkinärinteen päiväkodin korjaustöiden siirtymisestä seuraavalle vuodelle. Tarkastelujaksolla Tilakeskus osallistui Pallastunturin liikekiinteistön tukimuuri ja porras -korjaushankkeen rahoitukseen.

VAV omisteisessa Leiritie 6:ssa oli meneillään Patotien päiväkodin väistötiloiksi hankittavien tilojen muutostöiden vuokrasopimusneuvottelut ja suunnitteluvaihe. VTK Kiinteistöt Oy toteutti vuokravaikutteisesti Korson Maakotkantiellä hammashoidon lisätilojen muutostöitä sekä Karsikkokuja 17 kiinteistössä muutostöitä perhekeskustoiminnan tarpeisiin.

Henkilöstöhallinnon tilojen siirtyminen VTK Kiinteistöt Oy:n omistamissa tiloissa Kultarikontieltä Kielotie 14 tiloihin oli suunnitteluvaiheessa.

Sisäilmakorjausten arvioidaan toteutuvan 0,2 milj. euron budjetin mukaisesti.

Aineeton omaisuus

Vuoden 2020 aineettomat investoinnit toteutetaan 10 prosentin säästötavoitteen mukaisesti. Investointiohjelman merkittävimmät hankkeet ovat DigiOne, Digikokonaisuus 2020 (sisältäen robotiikan), MATTI-hanke, Varhaiskasvatuksen toiminnanohjaus ja Service Now.

Julkinen käyttöomaisuus

Kunnallistekniikan rakennustyöt ovat edenneet työohjelman mukaisesti, ja talousarvion määrärahoista on käytetty hiukan yli puolet. Pandemian aiheuttaman kaupungin vaikean taloustilanteen vuoksi kadut ja puistot -palvelualue on varautunut olemaan käynnistämättä joitakin vuodelle 2020 suunniteltuja investointihankkeita.

Merkittävimpiä käynnissä olevia liikennealueiden hankkeita ovat Riipiläntien rakentaminen, Kvartsiraitin kattaminen ja Ylästön pientaloalueen urakka. Vehkalan alueen kunnallistekniikan rakentaminen on alkamassa. Ympäristörakentamisen merkittävimpiä kohteita ovat Timanttikiteenpuisto sekä Joukontien kevyen liikenteen silta. Urheilualueista merkittävin on Myyrmäen urheilupuiston 2. vaihe ja yhteishankkeista Koivukylänväylän rakentaminen.

Irtain omaisuus

Kaupunkistrategia ja -johdon toimialan irtaimen omaisuuden hankintoihin kasvupalveluissa on vuodelle 2020 budjetoitu 110 000 euroa, josta ei ole vielä elokuun loppuun mennessä käytetty yhtään.

Sosiaali- ja terveydenhuollon talousarviossa on varauduttu toimialan irtaimen hankintoihin. Irtaimen omaisuuden investointikohteet on siirretty toteutettavaksi käyttötalouden puolella kaupungin kannalta kokonaistaloudellisesti edullisimmalla rahoitusleasing-mallilla. Talousarvioon varattuja irtaimen määrärahoja (0,2 milj. euroa) ei käytetä.

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan Varian lisäsuoritepäätöksen mukaisesta rahoituksesta haettiin 120 000 euron määrärahamuutosta myös irtaimen omaisuuteen, lentokoneen hankinnan lisärahasi. Muilta osin irtaimen omaisuuden määrärahan ennustetaan riittävän.

Kaupunkikulttuurin toimialan irtaimen omaisuuden määrärahan ennustetaan alittuvan sovittujen säästötoimenpiteiden sekä kulttuurikeskus Orvokin kalustamisen siirtymisen vuoksi 150 000 euroa. Kivistön kirjaston

ja nuorisotilojen ensikalustamiseen liittyvät budjetoimattomat hankinnat voitiin toteuttaa tämän määrärahan sisällä.

Kaupunkiympäristön toimialan irtaimen omaisuuden ennustetaan toteutuvan lähes talousarvion mukaisesti. Alkuvuodesta varikko on hankkinut traktorin, harjalaitteita ja mittauskalustoa. Geotekniikka ja maatutkimus hankkivat uuden mittauslaitteen. Irtaimen omaisuuden hankinnat painottuvat tyypillisesti loppuvuoteen ja koronaviruksesta aiheutuvat tuotantokatkokset saattavat viivästyttää toimituksia.

Kiinteä omaisuus

Maanhankintaneuvotteluja on ollut vireillä runsaasti. Saraksen maa-alueiden korvaus vei huomattavan osan vuodelle 2020 budjetoiduista määrärahoista. Kaupungille olisi mahdollista tehdä tulevaisuusinvestointeja ja hankkia laajoja alueita omistukseensa, mutta hankintamäärärahat eivät tätä mahdollista. Esirakentaminen ja pilaantuneiden maiden kunnostaminen on edennyt suunnitelmien ja budjetin mukaisesti.

Osakkeet ja osuudet

Määrärahalla varaudutaan mm. kaupunkikeskustojen kehittämiseksi tarvittavien osakkeiden hankintaan. Osakkeiden hankintaa varten varattua määrärahaa on toteutunut 0,724 milj. euroa.

Apotti Oy:n sijoitetun vapaan omanpääoman (SVOP) rahastoon toteutunut 0,954 milj. euroa.

Liikelayritysten investoinnit

Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen Vantaan valtuuston asettama sitova tavoite investoinneille vuodelle 2020 on 2,3 milj. euroa. Investointien ennustetaan toteutuvan määrärahojen suuruisina.

Suun terveydenhuollon liikelaitoksen hoitoyksiköitä korvataan vanhenemisen seurauksena, hoitoyksiköiden korvaushankinnat toteutetaan leasingsopimusjärjestelyillä.

HENKILÖSTÖ

	31.8.2019	31.8.2020
Kaupunkistrategia ja johto	*	470
Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitos	513	513
Kaupunkikulttuuri	*	688
Sosiaali- ja terveystoimi	2 879	3 052
Suun terveydenhuollon liikelaitos	322	326
Kasvatus ja oppiminen	*	5 450
Kaupunkiympäristö	639	645
Yhteensä	10 779	11 144

Lähde: Kompassin henkilöstömäärä raportti

* Vertailutieto puuttuu vuoden 2019 osalta. Uuden Vantaan organisaatiomuutoksen henkilömäärä raportoidaan 1.1.2020 alkaen. Henkilöstömäärätietojen muutokset päivittyvät Kompassin järjestelmätietoihin tallennus ajankohdasta riippumatta oikealle kuukaudelle. Siksi vuoden 2019 henkilöstömäärä yhteensä on tarkistettu vuoden 2019 osavuosi-katsauksessa ilmoitetusta luvusta.

Palkkamenojen ja henkilöstömäärän kehitys

Henkilöstömäärä kasvoi 345 hengellä verrattuna edellisvuoteen. Vakituisten palvelussuhteiden määrä kasvoi 313 (3,6 %) henkilöllä kun taas määräaikaisten palvelussuhteiden määrä pysyi tarkasteluajankohtana samana.

Palkkamenot olivat 284,9 milj. euroa, joka on 6,7 milj. euroa (2,4 %) enemmän kuin edellisen vuoden vastaava ajankohtana. Palkkoja on nostanut vakituisen henkilöstömäärän kasvu sekä 1.8.2020 kaikilla sopimusaloilla (sopimuksesta riippuen 0,87 % - 1,65 %) maksuun tulleet yleiskorotukset. Toukokuussa allekirjoitetut uudet kunta-alan virka- ja työehtosopimukset 1.4.2020-28.2.2022 nostavat 23 kuukauden sopimusjaksolla palkkoja 3,04 prosenttia.

Palkkausjärjestelmien kehittäminen

Vantaalla on vuodesta 2011 lähtien ollut paikallinen virkaehtosopimus Vantaan kaupungin listautumismallissa omalääkäreinä toimivien terveyskeskuslääkäreiden palkkauksesta. Uuden työaikalain myötä lääkärit siirtyivät työaikasäännösten piiriin 1.4.2020 alkaen. Paikallinen sopimus päivitettiin vastaamaan uutta tilannetta.

Henkilöstön kehittäminen normaalitilanteessa ja poikkeusoloissa

Koulutussuunnitelmien mukainen henkilöstökoulutustarjonta on ollut tuotannossa alkuvuodesta aivan normaalisti henkilöstökoulutuksen järjestäjän tuottamana. Poikkeustilanteen astuttua voimaan keskeytettiin kaikki henkilöstön lähikoulutukset ja kehittämispäivät ja tilalle muodostettiin työnohjaajista, coacheista ja valmennuspalveluista tilanteeseen sopiva palvelutuotevalikko ja ammattilaispooli. Kaikki pooliin nimetyt ulkoiset kumppanit kykenevät toimimaan virtuaalisesti. Kehittämispalveluissa on ohjattu ulkoisia kumppaneita ja esimiehiä toiminnan keskeyttämisessä ja uusien tukipalveluiden toteuttamisessa. Lisäksi on tarjottu kaupunkitasoisesti tukea esimiehille ja henkilöstölle. Intrassa on julkaistu esimiehille ja henkilöstölle koulutusvideota, puheenvuoroja sekä muuta tukimateriaalia poikkeustilanteessa johtamisesta ja toimimisesta. Kesäkuukausien aikana on tuotettu kehittämispalveluja sekä lähitapaamisina että virtuaalisina. Kevään aikana on opittu uusia verkkotyökaluja ja palvelutuotannossa hyödynnetään jatkossakin digitaalisuutta. Lisäksi huhtikuussa on käynnistetty verkko-oppimisympäristön käyttöönottoprojekti, joka edennyt pilotointivaiheeseen. Pilottina hankkeessa on Esimiesten hr-perehdytysohjelma. Lisäksi uusien työntekijöiden perehdytysvalmennusta on lähdetty rakentamaan uudelle verkko-oppimisalustalle Oppivalle

Uusi Vantaa organisaatio astui voimaan vuoden 2020 alussa. Toimialoilla on jatkettu johtamisjärjestelmän rakentamisen tueksi Uusi Vantaa muutostukea erilaisilla kehittämisprosesseilla ja työpajoilla. Työ on jatkunut kesäkuukausien aikana.

Kaupunkitasoisesti käynnistettiin vuoden alussa henkilöstöjohtamisen laatuhanke. Työssä on hyödynnetty ulkopuolista konsultaatiota ja asiantuntemusta. Hankkeessa on toteutettu kevään aikana kartoitusvaihe, jonka tuloksia ja suosituksia voidaan käyttää toiminnan kehittämisessä. Lisäksi jokaiselle ammattiryhmälle on muodostettu rekrytointia ja viestintää tukevat ryhmät, jotka ovat tehneet aktiivista työtä koko alkuvuoden. Työn tavoitteena on edistää rekrytointia ja hyvää työnantajakuva. Jokainen hankkeessa mukana oleva palvelualue on valinnut omat kehittämiskohteensa ja toimenpiteensä kartoitusten pohjalta. Työ jatkuu syksyn aikana.

Työterveysyhteistyötä vahvistettu

Vuoden 2020 kuuden ensimmäisen kuukauden sairauspoissaolot ovat vähentyneet edellisen vuoden vastavaan ajankohtaan verrattuna (6kk/20: 4,35 % ja 6kk/19: 4,53 %). Tuunatun työn osuus on pienentynyt edellisen vuoden tilanteeseen nähden (6kk/20: 4,09 ja 6kk/19: 5,1)6. Työtaturmat ovat vähentyneet. Koronaepidemian aikainen etätöön lisääntyminen ja siten työmatkaliikenteen vähentyminen ovat osaltaan vaikuttaneet työmatkoilla tapahtuneisiin tapaturmiin ja tuunatun työn päiviin.

Työkyky- ja työsuojeluasiantuntijat ovat olleet esimiesten tukena yhteensä 298 henkilön työkykyhaasteiden selvittämisessä. Yli 90 päivän sairauspoissaoloja on ollut 280 henkilöllä, näistä jatkosuunnitelma työhön palaamiseksi on tehty 87,9 prosentille.

Työterveysyhteistyötä on edelleen tehostettu ja vahvistettu, tavoitteena entistä parempi työkykyä edistävä yhteistyö. Koronaepidemian aikana työterveyshuoltojen etäpalvelujen käyttö on vahvistunut ja viiden päivän sairauspoissaolokäytännön rinnalla esimies on voinut hyväksyä hengityselinoireisille maksimissaan 7 päivän poissaolon ilman lääkärintodistusta.

Hr-Järjestelmien kehittäminen

Poikkeusaikana käyttöön otetun hr-palveluportaalin kehittämistyötä on jatkettu. Hr-palveluportaalin kautta kaupungin esimiehet (sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan esimiehiä lukuun ottamatta) voivat asioida hr-asioissa sekä käynnistää muun muassa täyttölupahakemuksen tai erilaisia vakanssimuutoksia. Muutoksen yhteydessä työsuhteisten vakanssien päätösten hallintomenettelyä kevennettiin aiemmasta. Työsuhteisten vakanssien osalta päätökset tehdään palvelualueella aiempien viranhaltijapäätösten asemesta. Päätöksenteon toimivaltaa ei muutettu aiemmasta. Esimiesten lisäksi palveluportaalia käyttää myös henkilöstö omaan palkanmaksuun liittyvissä asioissa. Kesän jälkeen on myös käynnistetty yhteistyö sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan kanssa Uuden Vantaan esimiesten työvälineiden käyttöönottamiseksi.

Aikajana tarjoaa jatkossa apuvälineen kaikkien yleistyöajassa työskentelevien työaikasuunnitteluun. Aikajanan käytön laajentaminen varhaiskasvatukseen lisäksi muihin yleistyöajassa työskenteleviin yksiköihin on nyt käynnistynyt yhteistyöllä yksiköiden esimiesten kanssa.

Robottiikan käyttöä laajennetaan yhä edelleen palkanlaskennan ja rekrytoinnin prosesseissa.

Kilpailutetun verkko-oppimisympäristön käyttöönottoprojekti on jatkunut. Samoin kuin Hijatin versionvaihtoprojekti.

VANTAAN KAUPUNGIN TYTÄRYHTIÖT

Suurimpien tytäryhtiöiden osavuosisiraportissa raportoidaan Vantaan kaupungin suurimpien tytäryhtiöiden toimintaa ja taloutta ajalta 1.1.-31.8.2020. Raportin tiedot perustuvat yhtiöiden toimitusjohtajien elokuun 2020 loppuun mennessä palauttamien kyselylomakkeiden tietoihin.

Yhtiöiden tulos- ja tasetiedot ovat tietojen keruuhetkellä olleet vielä osin keskeneräisiä, mistä johtuen elokuun osalta toimitetut tiedot ovat ennusteita. Yhtiöiden kokoeroista, toimialojen- ja toiminnan erilaisuuksista sekä toimitusjohtajien toimittamien raporttien erilaisuudesta johtuen raportointi ei ole kaikkien yhtiöiden osalta yhteneväistä. Lisätietoa yhtiöistä antavat niiden toimitusjohtajat sekä konserniohjaus.

**Vantaa
Vanda**